

CRONICA LITERARĂ

TUDOR OCTAVIAN: «Firul principal. Cuadratura cercului»

dar cel mai greu e să cauți o piscă neagră într-o cameră întunecoasă, mai ales când înăuntru nu se găsește nici o piscă! Am citat totuși primul dintre cele două romane pe care Tudor Octavian le-a publicat anul acesta, într-un singur volum, la Editura Eminescu. Autorul precizează, la sfârșitul cărții că este vorba de o traducere a unei traduceri și că aparține, probabil, lui Confucius. Asadar, să cauți ceva sau pe cineva despre care veți afla că, de fapt, nici nu există. Ne aflăm în plin absurd? Nu-aș zice. Derularea Firului principal ne arată că imposibilul poate doborâi, în plan literar, o uluitoare verosimilitate. Miclescu, „un bolnav de natură de ani”, bine blazat, inteligent și ironic, biblic, toacă de — cum s-ar spune — gradul doi, căci conduce — are un subaltern, de Ștefiță Pojar — un depozitar de documente, de Ștefiță Pojar, în concediu, intimidat, de Maria, parteneră de ochelari mari, neobișnuită, de Ștefiță Pojar, nu lui Miclescu, de Girardot, în Ecere și frații săi Simplicii, foarte amabili, de-a dreptul banali, ca în cele mai bune romane populare. Așa cum, ceea ce urmează, ține de identitatea compozițională, de descurajarea, de Ștefiță Pojar, de ironie, în contrapunct, de Ștefiță Pojar, cu banalitatea studiată a pretextului. Miclescu o caută, avansază pe „firul principal”, moare lume, nu prea multă, ci s-a lăsat înțeles și interesul consumatorilor de senzații violente prefabricate, intervin lucrătorii specializați în fapt, ei, demulți, o oarecare, lucrurile de complicitate enorm. Nu mai insist, căci s-a încălcat regula genului. Tudor Octavian pune aici multă abilitate, romanul are o tăietură „americană”, este captivant și, în același timp, deconectant. Ironia, fină, însoțită în permanență, dublează „firul principal”, Miclescu scrie un

amplu studiu, „exhaustiv”, cum se spune, despre „Cronica de la Muta”, document de maximă importanță, redactat de incriminatul țaran Ion Mălai. Fragmente din acest studiu, scris într-un stil pretios, care ironizează inversările metodologice ale unei critici fără obiect. Raportul direct la „povestea” lui Miclescu nu există în studiul lui Miclescu, dar cititorului i se oferă, totuși, prin simpla prezentă a acestor fragmente, ex-centric în text, măcar răsuni pentru o stare interesată. Cei cu acest Ion Mălai, studiat pe lunge acum peste secole? Ion Mălai este un soi de abec-o-zo al lui Miclescu. Incriminarea sa este, într-un alt context, echivalentă cu poziția „la rebours” pe care Miclescu, cu orice risc o asociază de la un moment dat, atunci când începe să se manifeste că i se apăsă, în se și din răsuni superioare, individualitatea în subiect. Firul principal conține o prefață pentru individualitate. Nu o prefață pedantă din parateză, ci una subtilă și poate locală de aceea încredințată cu eficientă.

Costur artelelor — cele impuse de habitudinile pedagogice de romane de factură politică și se întinde pe o bună parte din text, în final, ci abia o prezentă, la sfârșitul textului, expozitivă „bună” Maria Văcărescu — una dintre ele, pe a două, înlocuind la adresa pe care Miclescu o ține atât de bine? Din păcate din camera întunecoasă, nu s-a aflat nicodată în camera întunecoasă, Adică? Să se vorbească de o piscă, prin care, în cele două contrarietăți culturale? Să se vorbească în plan explicativ, de pierderea lui a termenilor și de disonanța dintre probe, organizată de forțe obscure, din răsuni care trebuie să depășească întinerirea comună? Să se vorbească, în fine de interferență, până la confuzie, a rea-

SULTANA CRAIA: «Orizontul rustic în literatura română»

Cea de-a doua carte a Sultanei Craia este un eseu (Orizontul rustic în literatura română), ambițios, având ca obiect, un arhetip literar ce a intrat permanent, într-o formă sau alta, în dezbaterile criticilor, ideologilor și teoreticienilor literari, dar care nu a beneficiat, cu atât în prezent de o tratare științifică. Să nu uităm, totuși, că ne aflăm în fața unui eseu, care, prin natura lui, nu presupune o abordare exhaustivă și nici stringență metodologică. Autoarea a procedat prin „esantioane”, selectând scrierile și momentele istorice cele mai semnificative, iar ca metodă a coroborat demersul analitic cu cel descriptiv, în funcție de specificul și importanța acestor momente. În interpretările propriu-zise sunt completate și încadrate de un minim necesar de informații, fiind de domeniul istoriei și sociologiei literare, informații ce precizează mai bine un sens, o idee, o semnificație contextuală. Esul nu este însă discrepant, privind o consecvență de ton și atitudine, o „tăietură” sigură și energică. Intre o cercetare vastă, monografică dar cu riscul diluării și al rătăcirii în labirintul imensei materii avute la dispoziție, și o viziune mai schematică, cu virtuți de model operațional, Sultana Craia a preferat și bine a făcut, cea de a doua variantă. Să vedem acum în ce constă acest model. În primul rând, o definire și nuantare exactă și funcțională a conceptului fundamental cu care lucrează, și care prezintă două accepțiuni cu sferă semantică proprie, deși, în general, sînt rezumate ca sinonime, rusă și eural: „Cel dintâi se referă indesebii la dimensiunea naturală, la literatura în care societatea țărănească este încă patriarhală și neconflictuală și există în forme tradiționale. Cel de al doilea se referă la sfera comportamentului, mentalității structurilor și tensiunilor sociale, și ulterior și politice, adică la societatea țărănească intrată în modernitate. Folosiți în aceste accepțiuni, cei doi termeni nu se delimitază riguros, dar apar cum i-am simțit adecvați, în fiecare moment sau la fiecare scriitor”. Astfel, la Heliade, Alexandru, Bolintineanu, Alecu Cantacuzino, Dulfu Zamfirescu sau Calistrat Hogaș se discută despre rustic, iar la Rebreanu, Marin Preda, Zaharia Stancu sau Titu Popovici despre rural. Problema este mai delicată — vom vedea — la Eminescu și Blaga, unde termenii nu se par, în parte, inadecvați pentru natura eminesciană și satul metafizic blagian. Ca reper limită ale perioadei analizate, sînt alese, pentru rustic, poezia Zbrăreterul a lui Ion Heliade Rădulescu, prima manifestare autentică a complexului rustic în literatura română după prefigurările din lirica poeziei Văcărescu și a lui Conachi, iar pentru final, anii 1970-1974, ce încheie un anumit mod de a percepe rustic în poezii și proză contemporană. Scrierile din anii '80 au altă viziune, demitizantă, în curs de definire și consolidare, a fenomenului țărănesc și o altă retorică, i-aș spune, denotativă, cu tot ceea ce de-

curge de alt, în special pentru poezie. Dar este, repet, o realitate în mare parte, de a se încredința că autoarea și nu o înșală și că, în general, în cadrul selecției efectuate cu o atenție și o analiză analitică pătrunzătoare, deși amănunțit nu apar, cititorului asupra fenomenului raporturilor din poezia celor mai reprezentativi scriitori și a modului general de receptivitate, precum și a tendințelor dinamice de schimbare de la o generație la alta. Acest mod de a structura materia asigură discursului critic o concepție și o viziune a subiectului.

Primul capitol se ocupă de geneza fenomenului și de „antoniemi” termen „Rustic”. D. Bolintineanu, C. Bălan, V. Alexandru, Alecu Cantacuzino. Problema ce se pune la tot acestu autor este a demersului literar, rustic (nu încă rural), și a situației și ca motiv literar și, mai puțin, ideologic, cu excepția lui Bogdan. Autoarea are perfectă dreptate, atunci când afirmă că „deschiderea” către specificul rustic se produce, în literatura română, la prima generație de scriitori, care are conștientă europeană, care a luat contact cu marile capitale din apus, care se simte modernă într-un veac modern și care aspiră să modernizeze întreaga viață românească. Formată în circuitul ideilor europene, contemporani cu Hugo, Lamartine și Vigny, trăind și trăind într-o civilizație în care orășele dobîndesc trăsături de metropole, scriitorii români de la jumătatea secolului al XIX-lea, descoperă împreună cu românii mari și mici ai Europei, creația populară, farmecul naturii, interesul universalului rustic”. În afară de analiza minuțioasă a Zbrăreterul, se reține, în mod special, aducerea în focusul atenției a unui fragment de roman, pe nedrept ignorat, Serile de toamnă la țară, al lui Alecu Cantacuzino. Consolidarea și autohtonizarea” temei este urmărită în cel de-al doilea capitol, la din nou, Alexandru, în creația mai tîrzie a Pastelurilor, Mihai Eminescu, Macedonski, Cosbuc, Odobescu, Creangă, Dulfu Zamfirescu, Slavici.

Este un capitol cu bătăie lungă, care are în vedere cel puțin trei piloni importanți în edificarea motivului literar: Creangă, Slavici și Dulfu Zamfirescu. Nu cred că surprinde neîncrederea lui Eminescu. Intrucît rusticul este mai puțin prezent în lirica lui și mai mult în ideologie. De altfel, și spațiul acordat de autoare poeziei este mai restrîns, și nici comentariile nu sînt deosebit de pătrunzătoare, iar exemplul, spre exemplu, a poeziei Sara pe deal, este greu explicabil în economia subiectului. În ce privește pe cei trei scriitori amintiți, pe larg și cu riguros analiză, interesante și subtile mi se par considerabilele, la Creangă, despre cadrul rusic și lumea rurală, ca și despre activismul și oramatismul satului, la Slavici, despre lumea țărănească transilvăneană, „deja modernă”, con-

BREVIAR

■ DINGOLO DE SENZAȚIONAL. Palpatente, ca de obicei, prozele de înfățișare senzatională (și, din nefericire, întemeiate pe realități) pe care le publică Victor Bodea în „Cronica goșei”, în „Placăm”, cuprind și relații de înfățișare analitică, al căror tel este nu doar pedagogic și estetic, venindul interesant psihologic. O astfel de mică noutăți este aceea (apărută nu demult) intitulată „Cezara”, povestea unei femei de temperament voluntar, cu o conduită în totul tiranică și a cărei compoziție sufletească e degradată de accident caracterologic. Acest strâp feminin, care își teroriza sotul și subalternii, făptuise un accident singlu, lăsînd muribund într-un șant, se grabise către casa, unde pregătise o petrecere cu „lume bună”. Singla ei necă a împiedicat să se dea de gol însă cercetările rapide făcute de organele în drept ajung repede la autor. Cezara își „prepară”, totuși, o leșină din scenă spectaculoasă: Cînd Răzvan (sotul ei), galben, cu chip răvășit, a intrat în casă, Cezara și-a dat seama că sotul n-a reușit să-și joace rolul. A băut totuși paharul de coniac pînă la fund și apoi, parcă rostind o sentință, a spus să audă toată lumea: „A! fost, ești și vei fi un om de nimic...”

■ LECTURA ȘI CHIN. O noutate în materie de operațiune estetică e aceea emisă de Valeriu

Bărgău (autor de poezii, care scrie și comentarii întimplătoare despre literatură): ce ar fi propria poezie lui Matei Vișniec? Răspunde V. Bărgău: „Linieritatea poetică a fiecărui poet înnebuna cititorul, îl pune la grele încercări”. Asadar, lectură și chin.

■ STIL INVENTIV: Care sînt fete metoda romanilor „polizate” scrisă de G. Arion (de asemenea poet, intervievat, comentator de cărți și altele)? Răspunde Nicolae Manolescu: „Subiectele celor două romane (dintre care primul mi s-a părut superior) sînt con de rețetă cu o scrupulozitate suspectă.”

Nici nu-și face bine apariția eroul că se și investe „tipa”, „vampa”, descrisă cam în felul acesta (urmăzăr descrierea). G. Arion preferă formula romanului catiflic (vrem să zic, de casti și pistol) — Asadar, o expresie nouă în comentariile, inventive, ale lui N. Manolescu: „romanul catiflic”, adică „romanul de casti și pistol”.

■ UN MANIFEST. În acest fel poate fi considerat o intervenție a lui Val Condurache (un autor de comentarii despre cărți pe care și le-a reunat sub titlul „Fantezii critice”), publicată în „Flacăra” și intitulată „O școală de critică”. Despre ce școală ar fi vorba? Despre „Școala de critică de la Iași”. Intrucît nimeni nu auzise plau acum de existența acestei „școli”, ci numai de critici care trăiesc în Iași și publică în revistele

lului în ficțiune sau, altfel spus — și în concordanță cu sugestii oferite de reproducerea pe coperta cărții a celebrului tablou „Îndrăgostii” de René Magritte — de intruziune violentă a visului în real? Nu știu. Tudor Octavian are meritul de a nu fi propus o singură soluție, implicind, și astfel, cititorul în teatru complicat a acestui roman admirabil, scris cu mîna sigură a profesionistului.

Al doilea roman, Cuadratura cercului, este de o factură deosebită. Nici un mister aici, în afara celui etern uman: să cauți ceea ce nu poate fi găsit, dar, totuși, să cauți. De fapt, tot un fel de piscă inexistentă. Personajele din Cuadratura cercului încearcă să demonstreze îndemonstrabil: teorema lui Fermat. Dacă n-ar avea drept mîză condiția umană în ecuația idealității imposibile, Cuadratura cercului ar putea fi socotit un roman umoristic. Personajele lui Tudor Octavian sînt niste trănții simpatici, niste structuri, în fond, artistice, vizuitori impenitibili, pe care autorul îi privește de la distanță, dar fără malicie. Apartamentul în care se mută Ion Căciu — narator și personaj în Cuadratura cercului — este scena pe care personajele se perindă ca pe un peron de gară. Cu treabă sau fără, așteptînd ceva sau pe cineva, pierzînd vremea, perindînd sau delînd, confundînd-se abrupt sau prezînd mîrturisiri deosebite. Acest — este scena pe care personajele lui Tudor Octavian să pună între paranteze cel puțin la o primă vedere — are o compozițională evidentă în structura Firului principal. Fiecare dintre personaje comencează, într-un limbaj pronunțat personal, o expoziție personală de care ceilalți nu au cunoștință. Se produce, însă, prostul, o contaminare reciprocă între personaje. Fiecare se lasă permeat de experiența celui alt, și-o asumă într-un fel, se arsa, oricum, receptiv la saturația sau năstrucnică partenerului: de dialeza. Se conturează astfel tema esențială a romanului: spaima de singurătate și, consecutiv, nevoia de compasiune. Acestă temă structurază materia epicii, oronează comportamentele — aserent bizare — în vederea unei semnificții de ansamblu. Tentarea imposibilului — demonstrează teorema lui Fermat — nu aruncă personajele în singurătate și, consecutiv, nevoia de compasiune aruncă în singurătate și nevoia de compasiune. Este capacitatea individuală de a văsa, dincolo de datele societății de a-și proiecta personalitatea în realitate. De matematică — spune unul dintre personaje, în discuția cu Ion Căciu — nu există drumuri întinse. E un drum care nu există drumuri întinse. E un drum care nu există drumuri întinse și de timp. Din nefericire, așa amestecul stăruitor sînt abordate și de scriitor, ori de persoana cu talent asemănător. Ori, sur și simțim de oameni fără har”. Ion Căciu este în singurătate tocmai din cauza „drumului” din matematică, din nevoia de a crede în adevărul teoriei lui Fermat. Dincolo de focal ironic Cuadratura cercului este un tablău românesc despre condiția umană, despre limitele singurării și, mai cu seamă, despre nevoia de via.

Valeriu F. Bărgău

VIATA CĂRȚILOR

EDIȚII IORGA ÎN CORESPONDENȚĂ

NICOLAE IORGA
Correspondență vol. I
Editura Minerva

Tînăra și pasionată corecționată literară Ecaterina Vaum s-a angajat, pentru prima dată, să editeze corespondența lui Nicolae Iorga. În cite cărți va fi deopozitat acest tezaur? Greu de spus. În „Notă asupra ediției” la volumul I cu care începe această serie, editoarea amintește cele 431 de volume „de corespondență existente la secția de manuscrise a B.A.R.S.R., adnotate pe verso cu cîrma de răspuns”. Acest prim volum „reprezintă — specific Ecaterina Vaum — o parte infimă din vasta corespondență existentă în principiu și necunoscută nouă, de fapt, în întregime”. Cine poate avea pretenția exhaustivității în fața acestui colos care a fost „fenomenul Iorga”? Desigur, dimensiunile, tensiunea morală sau culoarea emoțională, estetică a acestor scrisori variază de la destinatar la destinatar (dintre care scriitorii, istorici, prieteni, oameni de cultură, admiratori sau adversari politici), de la domeniul la domeniul, de la etapa la etapă (într-un fel gîndea și scria N. Iorga înainte de 1914, altfel după 1920, altfel

în ultimii ani de viață), chiar de la o zi (sau de la o oră) la alta. Se știe că marele istoric era de un temperament vulcanic, eruptiv, un orator imbatibil (un tip oral prin excelență), cu, pe cît de mulți admiratori, pe atît de numeroși dușmani, unii declarați ad-hoc.

Umorile atît de variabile ale expeditivului se simt și în vibrația acestor epistole. Fără îndoaială că Iorga le scria (sau dicta) din mersul masinii, fără nici o pregetare prealabilă, cum și-ar fi ținut și un discurs la o adunare despre al cărei scop nu știuse nimic mai înainte de a sosi în fața ei. În întregul lor, aceste scrisori nu numai că acoperă o epocă (40 de ani), dar o exprimă plener. Contribuie, desigur, la aceasta și bogatele note de istorie literară (și nu numai literară) — unele poate excesiv de minuțioase, dar așa stă bine unei asemenea întreprinderi editoriale (e cazul să spun aici și numele redactorului din editură care s-a străduț cu textele și s-a îngrijit ca volumul să apară la o înțimă demnă de reputația „Minervei” — Gabriela Omă, asadar, contribuie la reușita întreprinderii Ecaterinei Vaum (afată, firește, doar la debutul ei — dar un drum bine croit se parcurge mai ușor), și notele istoriografice, și cele 12 pagini de iconografie, și cei 6 indici finali (de cronologie a scriitorilor, de asociații, cluburi, instituții etc. de localități, de lucrări ale lui Iorga „la care se face referință în scrisori”, de nume și de perioade, desigur, invocate în cuprinsul corespondenței publicate) și, în genere, ținuta sobră, austeră, aproape a tuturor comentariilor.

Dacă s-a avea ceva de obiectat editoarei, așa zice că ideal ar fi fost să se fi reprodus, în note sau într-o addenda, și răspunsurile destinatarilor lui N. Iorga. Știu că cer imposibilul, că dimensiunile nungă și realizări editoriale s-ar fi dublat, ca nu era todeauna cazul sau că nu s-a putut face selectiv (că n-ar fi fost științific, deși, citădada, s-a făcut și asta). Dar parcă nu ar fi dorit să citească de pildă sub arșin, toate rîndurile ale lui N. Iorga din 12 noiembrie 1940 („una din ultimele scrisori” — cum precizează Ecaterina Vaum), către dr. Constantin Angelescu, fostul ministru, — la două zile după ce cutremurul din 10 noiembrie îi distrusese casa și marele bărbat, imbatibilul N. Iorga, se simțea „grozav de obosit și bolnav”, și răspunsul vechiului său prieten. Cu atît mai mult cu cît — după cum notează editoarea — acest răspuns „a fost găsit, la 28 noiembrie 1940 (furnestă dată a istoriei românești — n.n.) în portofelul ciuruit de gloanțe al lui N. Iorga”.

Fănuș Băileșteanu

Nicolae Iorga: „Correspondență”, vol. I, Editura Minerva, 1984.

POEZIE «LACRIMA ÎNVINGĂTORULUI»

Poet cu o deschidere tematică interesantă, auras de metafizic orizonturilor emoției lirice, căruia încearcă să-și descrie o cale inițiată, Ștefan Vicol ne oferă în cele trei secțiuni ale volumului Lacrima învingătorului o poezie plină de o adîncă pătrundere și experiență unică. Surprinzător în marile surînzături / mai sper la o pierdută vinătoare, / și caut singur ca-n vechile cetăți / urmele-nchise-n depășire luminoasă. Discursul liric coboară în spații imobilitate materia exteroasă și conștientă și transmite în poezii forme esențiale. Acesta devin țipare (poetul le numește sigiliu înscris asupra ideii de apărută în care s-au înscris geologic și spiritual) imagini incomplete dar edificatoare prin care sensibilitatea sa caută cărbule pierdute ale celui ce se poate putează din lumi ancestrale: „În numele a-celui păduri fantastice veti pleca în amurg, / călătorind muntele / bătut în scoabe de stele / Miresama grului / din miezul pînii rupte / pe colțul stîncii / o ruză de seară / va fi a-tunc / Născute de-a-mbrățisă / fiecare arbor / pînă la descoperirea / intrării secrete / Tu vei răsări pe munte / Cum pasărea pe-un vîrf de săgeată / potolindu-mi singele / cu auzi lumină” / Si-n adierea bratelor lui / voi auzi cum muntele / se evaporă încet. (Rădă de seară).

Lirica lui Ștefan Vicol absoarbe încetul cu încetul metaforele inițiale, imaginele și stratul semantic pierzîndu-și, aparent, coerența, în favoarea descinderii poetului în „momentul” creației a cărei comunicare instantanee este realizată cu un particular simț eufonic, ceea ce duce la o surdinizare a timbrului. Marile surpări geologice, aglomerarea în torente a ima-

ginilor, terifiantul au o monumentalitate statică cuprinse fiind în dezolantă mortificare a simțurilor. Poetii despre astfel deolantă de idee în favoarea descrierii stării și înainteză spre lumina timpurilor primare, fără istorie, de înfrățire a regnurilor. Pentru Ștefan Vicol poezia este un fenomen cu o realitate particulară avînd puterea de a investiga suprafețele lucrurilor însuși — se intimitează lor asemănarea în fisurile materiei: „Corzile ca să se adîncească în oglinzi / ca niste cicatrici în ramul pădurii / de cine teama să ne mai fie / cînd toate cărările prin singe ne trec”. O melancolie implicată însoțite versul său, atenuind și ea, în bună măsură senzația efortului, „într-o primăvară”. Așa se și a foamei, este marginea pietrei frontieră a respirației și a melancoliei / sunet înfrînzînd / zîmbul clesirii”. Trecearea subtilă din registru dur, aspru, în cel gracial, măcinat de o secretă nostalgie, are menirea de a sublinia finețea instrumentului prin care poetul se străduiește să cuprîndă dimensiunile materiei. Efortul de a crea o permanentă tentativă de stilizare în care spațiile uriesc se subînțeleg: „Sub umbre subțiri de stînjine și prințre cojile risipite de var / scheletul ei perforază / bătaia stelelor / ce-adună cu timpul / tot satul într-un deal”. (Lirică primăvară). Dar poezia lui Ștefan Vicol suferă de ubilicată, fapt explicabil liric, prin aspirația eului de a atîna limitele, acea fabuloasă ultimă Thule. Marginea pietrei, marginea cîntului, tîrziu care n-a fost, căroră li se adaugă celelalte simboluri („plopii”, „arătina”, „cărul pășit”, „lacrima învingătorului”) desemnează predicția poetului pentru un tonos fără coordonate, care s-ar dori să fie materia însăși descrisă prin cuasterea poetică: „Tîrziu cumpănat / vîmă deopotrivă / dezlețate de aceeași funie de nisip / plutesc în corăbii sorbite în derivă / de tîrziu ce n-a fost, pe o obstinate / pînă și grețuri prin crăpăturile dealului pînă și arborii căzuți / în apa verde grea / lmi jeliuau singurătate”. Repetarea a-celastă („pînă și lacătul lăzi de zestre” „pînă și vămle” conferă versurilor respective „un accent tare” în genul accentului dectic ducînd la efecte rebarbative.

La examinarea atentă a poeziilor din volumul Lacrima învingătorului, poezii care continuă, prin registru poetic și univers liric pe precedentul (Șteful grădini, Ed. Eminescu 1983) constatăm că Ștefan Vicol nu caută o nouă poezie, ci o nouă emote în lirica destul de controversată a momentului contemporan, pe care ne-a convins că a găsit-o.

Lucian Chișu

Ștefan Vicol: „Lacrima învingătorului”, Editura „Junimea”, 1984.

UCENICIA UNEI POETE

O poezie oarecum în afara „model poezic” scrie Lucia Olaru Nenati în căutarea esențelor i-rismului pe un drum al „idealității difuz-romantice” (una din formulările criticii, tipărită pe ultima copertă). Acest drum spre esențele poeziei beneficiază de „recuzita fastuoasă” a unei crepusculare (imaginez vegetale) academii „de aur și purpură”: Drumul nostru prin tunelul de frunze / Spirălu plătioasă / re-ntr-o lume de amintiri arămii... Drumul nostru de ucenicie / În academia de aur și purpură / Din superbia căreia-nvățăm / Cu cită frumusețe ești dator / Să-ți cucerești apusul ca pe-o nuntă”. (Academia de aur și purpură).

Peisajele lirice ale Luciei Olaru Nenati, decantate de stări afective de profunzime, nu rîmăscop în sine ele sînt invocate și privite prin prima unei „dialectice telurice firești”: ceea ce conțea rămîne pururi răzîntă spre zonele elevate ale idealității, unde — ca un drum paradoxal, dar acceptat — roadele experienței ține în florile înțelepciunii: „Pașii mei, pașii tăi împreună / Cîntec simplu și poate de-njuns / Ca să trec de casa ce-adună / Albul clipei de lacrimi străpuns / O să uit, o să mor, o să mi-tea / Precum trec toate-n riu (Heraclit) / Se toacește ofel și-n teacă / Pîng zăpezi peste clipele clopîit” (Fructul oprit). Pornind de la datele acestor stări profunde și nesofisticate, poeta atînce în unele poeme (Transparență, Vine o pasăre) o imbecăbilă frumusețe parcă arhetipală, deși se simte mereu zvîcnirea existențială a sentimentului, privit însă întotdeauna prin înțelepciunea decantărilor ulterioare.

Acestă „grilă (rațională) a înțelepciunii” își pune amprenta pe întreaga sa poezie și uneori — poate — frinează explozia lirică ce ar pulveriza astfel frumusețea de mare și recite țipare în care poeta încearcă să toarne ca într-un creuzet de diamant — incandescent de esențele poeziei Lucia Olaru Nenati nu va îmbrăca doar costumul de abest și diamant al structurilor din ce în ce mai reci în perfectiunea ce tinde spre (ne-) rostirea filinte.

De semnaltă ca o posibilă cale ce ar putea fi mult mai bogat valorificată, atînceerile cu zona baladescă a cîntecului popular, prelucrat în retorele de cristal ale unei retorici poetice de autentică valoare (Uitam să mă trezesc în zori sau Adevărul, buna mea soră — adevărul). Ultimul volum de versuri al Luciei Olaru Nenati autentică o poezie profundă pe drumul aspirațiilor (și al împlinirilor) într-o regișire de sine, adică într-o găsire a unei voci lirice originare și originale în spațiul liric contemporan.

Ion Iacob

Lucia Olaru Nenati: „Ucenicia de purpură și aur”, Editura „Eminescu”, 1985.

UNIREA PERMANENTĂ A ROMÂNIEI ȘI ISTORIEI NOASTRE

CĂRȚILE UNIRII

Pe toate drumurile din țară, din sat în sat, din oraș la mândriștii cetăți, din câmpie în deal, din deal în deal, decenii în urmă, se auzea de drum se afla cartea lui Iorga, cărțile lui ce, iată-le, sint de necuprins într-o viață de bunăseamă.

După Eminescu, el este cel al cărui duh s-a lăsat lucrat de tot ce-a zămislit în ordinea spiritului ce înseamnă în omul Loșosului, ca civilizație spirituală și materială, ființa românească.

I-am călcat pragul casei de la Vălenii de Munte. Ce poate fi o casă de intelectuali români o arată, până azi, acest așezământ, de acum grăitor peste vreme, o casă de învățat din aceste locuri: scoala românească este conorul, patul, masa, scaunul, lăța și căminul sunt ale casei fărâncete ce își așteaptă de neacuri cărturarul. Că de bine sude Mihai Viteazul lină încoana de vechi sub grinda, devenind cândăla și lașag și furcă de țară a gândului pe pagina albă decenii carte românească.

Trăiește aici pe Valea Teletajenului unul dintre elevii săi, arheologii, istoricii, sufletul unuia dintre cei mai pasionați oameni din țara noastră.

pentru carte și istorie națională, Vasile Georgescu.

Trăisprezece ani pe sacul plin de cărți din tipografia de la Vălenii acest omuleț lăsa drumul Ardealului, din sat în sat, să împartă cărțile scrisă de Iorga, primul pentru ce ce trebuia desțepții la conștientizarea noastră, ei ca învătătorii, copii ce-i aveau în băncile școlilor, saele și orășele.

Sabia ce intrase în trupul țării rețezind din Ardeal, s-a atins cu patru decenii și jumătate în urmă, fierbinte încă, de creștetul Ceahlău, al neamului nostru.

Ochii săi bălași și pătrunzătorii ne privesc de dincolo pe toate drumurile țării, în toată fațeta noastră țară, în toate cinstite lucrări noastre ca ai unui Profesor necuvântor.

Primesc din satul ardelean al nasterii lui Rebreanu unde mă aflu cu cartea asupra inimii României, scrisă în zorii secolului, primul subiect de discuție ce-i auresc urma măcar în umbra lucrării.

Ioan Alexandru

Bistrița, Maieru, 25 XI 1955

Uitarea, ca un balsam

In momentele de răscruce, cind viziunii presare infrigurată în jurul lor și se întrebă cu cine vor umbla din loc o istorie împotmolită în nedreptate, se întâmplă deodată o minune care nu este nevoie într-un loc și într-un moment dat se ivesc parca din pământ, își împlinesc în tăcere misiunea și dispar ca și cum n-ar fi fost, fie în neînțelegere, fie în adâncă uitare. Așa s-a întâmplat și în anul de grație 1918. Și așa se va întâmpla ori de câte ori vor răsună în conștiința unei națiuni trîmbetele redemptoare.

În vara lui 1918, un tânăr student în medicina din Bucovina, Octavian Strejaș, era marșal la Viena al destrămării imperiului austro-ungar. Repartizat la spitalul militar Weidling, împreună cu fratele căpitanului Ion Ilicu, din secția de transporturi a statului major austriac, se gîndea cu înfrigurare la soarta provinciilor sale, total izolate atunci de cursul tumultuos al evenimentelor. Frontul din Viena se întîlnise în acele zile turburii în Europa, pe strada Löwel, fie la cafelele Alserhof sau Bellaria. În primele zile ale lui octombrie, amintitului căpitan Ion Ilicu le-a adus tuturor o veste căreia numai perspicacitatea sa de militar îi realiza importanța: generalul ungur Kovacs, comandantul frontului austriac din sud, înaintase statului major din Viena cerere neobișnuită de vagoane de cale ferată. Era limpede că rezistența militară austriacă ceda și că trupele ungare, încercînd să se replieze cît mai repede din dezastru, se pregăteau să împună legea lor în jumătatea de răsărit a imperiului dus pe căpîș.

Cine a dus în teritoriile locuite de români această știre senzațională? Tânărul student în medicină Octavian Strejaș. La 5 octombrie 1918 a ajuns în satul natal Suceveni. În cel mai scurt timp, informația i-a parvenit și lui Iancu Flondor, aflat atunci în stare de arest la domiciliu, și acesta a înțeles că în imediatul următor al zilei trebuia să se deștepte în strada Löwel, fie la cafelele Alserhof sau Bellaria. În primele zile ale lui octombrie, amintitului căpitan Ion Ilicu le-a adus tuturor o veste căreia numai perspicacitatea sa de militar îi realiza importanța: generalul ungur Kovacs, comandantul frontului austriac din sud, înaintase statului major din Viena cerere neobișnuită de vagoane de cale ferată. Era limpede că rezistența militară austriacă ceda și că trupele ungare, încercînd să se replieze cît mai repede din dezastru, se pregăteau să împună legea lor în jumătatea de răsărit a imperiului dus pe căpîș.

Cine a dus în teritoriile locuite de români această știre senzațională? Tânărul student în medicină Octavian Strejaș. La 5 octombrie 1918 a ajuns în satul natal Suceveni. În cel mai scurt timp, informația i-a parvenit și lui Iancu Flondor, aflat atunci în stare de arest la domiciliu, și acesta a înțeles că în imediatul următor al zilei trebuia să se deștepte în strada Löwel, fie la cafelele Alserhof sau Bellaria. În primele zile ale lui octombrie, amintitului căpitan Ion Ilicu le-a adus tuturor o veste căreia numai perspicacitatea sa de militar îi realiza importanța: generalul ungur Kovacs, comandantul frontului austriac din sud, înaintase statului major din Viena cerere neobișnuită de vagoane de cale ferată. Era limpede că rezistența militară austriacă ceda și că trupele ungare, încercînd să se replieze cît mai repede din dezastru, se pregăteau să împună legea lor în jumătatea de răsărit a imperiului dus pe căpîș.

Peste numai o lună, la 6 noiembrie 1918, în sens invers, din Bucovina către Arad, peste mîgura Thiutei, pornea la drum un al curier îndrăzneț al celor zile eroice, Claudiu Usaticu, foarte tânăr și el. Încă nu împlinise două decenii de viață. Purta asupra sa o scrisoare semnată de Sextil Pușcariu, moartea să-i înfrumusețea pe membrii Comitetului Național Român din Transilvania asupra răsturnărilor petrecute în Bucovina și, totodată, să statornicească o colaborare mai strînsă între organisme similare din cele două provincii românești. Peripețiile românești de eliberare a Bucovinei și a Transilvaniei erau cunoscute și lui Claudiu Usaticu în drumul său lung și anevoios, prin Valea Doarței, Bistrița, Cluj și Oradea, intersectat de atîtea prîncipești reprezentă el însuși substanța unui roman de senzație. În sfîrșit, în seara zilei de 12 noiembrie 1918 Claudiu Usaticu a bătut la usa casei lui Ștefan Cicio Pop, comandantul miscărilor românești de eliberare a Bucovinei și a Transilvaniei. Astfel, lașagă de frații de același sânge, de aceeași limbă și de aceeași lege a fost stabilită. Și nici numele lui Claudiu Usaticu nu figurează în vreun indice al marilor tîmuri dedicate evenimentelor de atunci.

Și iată alii destinați de om care s-a născut în lumina istoriei exact atunci cînd a fost nevoie de el: fotografii Samoilă Mărza din Alba Iulia. Pînă atunci, la 1 decembrie 1918, se lăsașe tîrît prin viață de o soartă anostă. Se muta dintr-un tirg în alt tirg, fără grabă, însoțit de o cutie în care puțin stiau cum se s-ar putea. Apuseni, obștinuindu-se pe noți cu ideea că un chip omnesc pieritor se poate oglîndi îngrădite vremurile și oamenii. În clipe mai ferice, era chemat la nunți și înmormîntări, la botozeri și la alte petreceri. Azi așa, miine tot așa, pînă cînd l-ar fi scos din cărările vieții vreo boală sau vreo nenorocire. Însă drumurile lui de fotograf ambulant, prin forța împrejurărilor și poate pe neașteptate în ceea ce îl privea, s-au încrucișat cu marea umană reunită pe Platoul Romanilor. Și Samoilă Mărza s-a supus fără să crîncenească unei datorii a cărei însemnătate poate nici nu o înțindea cu mintea. Fără el, din acel turburător 1 decembrie 1918 nu ne-ar fi parvenit nici un fel de imagine. Fotografiiile lui au împințit apoi cărțile de istorie, în acest Samoilă Mărza nu a mai avut loc todeauna în povestea pe care a ilustrat-o atât de conștient, atât de dezinteresat, atât de nesigur că ceea ce a săvîșit el atunci va merita cîndva vreo răsplătă. Desi unecori i se aminteste numele, a rămas și el un uitat. Fotografii care înfățișează orice, chiar și o bibliică surmînd inconștient pămîntul, umbli prin lumea semnată. Fotografiiile lui Samoilă Mărza, realizate la întîlnirea dintre un destin trecător, subaltern, și o faptă nemuritoare, cîntă în milioane de exemplare, fără vreo semnătură. Ca și cum le-ar fi făcut sfîntul duh.

Ce s-a mai ales apoi din acești oameni care au zidit în temperatura lui 1 decembrie 1918 o clipă esențială dintr-o existență gata oricînd să se dărîule? Fotografii Samoilă Mărza s-a prăpădit prin 1968, la 82 de ani, într-un dosar anonim. Despre Claudiu Usaticu se mai poate afla cîte ceva dacă răsfoim revistele bucovinene din timpul ultimului mare război. Apoi, i s-a pierdut urma. Totuși, în lumea aceasta grăbită spre viitor, mai înconștient și miracole. Medicul Octavian Strejaș, așezat în Octavian Lupu, este via și întreg. Trăiește chiar în inima Bucureștilor și nu pretinde cuiva vreo recunoștință. Pentru o viață atît de lungă și de agitată, uitarea poate veni unecori asemîni unui balsam.

Viorel Cozma

Mihai Pelin

CONȘTIINȚA UNITĂȚII NAȚIONALE

Inter-entreviu acordat lui N. Papatanasiu, Rebreanu preciza transant: „Pot să afirm că opera mea nu ar exista fără Ardeal, care, de la început, a fost un element de unire”.
(N. Papatanasiu: **Convorbire cu dl. Liviu Rebreanu**, în *Tineretea*, seria II, an VII, nr. 2, 1 aprilie 1941, p. 3). Admițînd că spiritul românesc e unic, Rebreanu descoperă în fizionomia sufletească a neamului nostru ardelenesc un o componentă a marelui românesc, „cea mai prețioasă și cea mai caracteristică”; adică, o concepție mai aspră, mai adîncă, mai etică. În ultimă instanță deci eticismul revine în discuție, preocupat de sondarea problemelor vieții nu de strălucirile formale. Rebreanu va elogia „apostolatul superior al înalțășilor”, desfrusurat sub faldulele imperatorului sfîrșitului oar de nazionalizare; va cultiva un stil viguros și natural, opunîndu-se (cum aprecia I. Petrovici) stilurilor întortocheate și maladiv chinute de setea nouității. Mereu aproape sufletului, sau, strîns legat de oamenii și problemele Transilvaniei în poezia săgeților calomniei care punea sub semnul întrebării încredințarea pentru anul natal, Rebreanu va trăi tragedia Transilvaniei, condamnat în termeni vehemenți Dictatul de la Viena. La 10 septembrie 1940 va consemna în *Jurnal*: „Si iată-mă iarăși cu rădăcinile în afară de statul român!”. Funesta noaptea cînd Consiliul de Coroană a acceptat cu 21 voturi pentru 10 contra și abținerea pentru unul, Rebreanu va trăi tragedia Transilvaniei, condamnat în termeni vehemenți Dictatul de la Viena. La 10 septembrie 1940 va consemna în *Jurnal*: „Si iată-mă iarăși cu rădăcinile în afară de statul român!”. Funesta noaptea cînd Consiliul de Coroană a acceptat cu 21 voturi pentru 10 contra și abținerea pentru unul, Rebreanu va trăi tragedia Transilvaniei, condamnat în termeni vehemenți Dictatul de la Viena. La 10 septembrie 1940 va consemna în *Jurnal*: „Si iată-mă iarăși cu rădăcinile în afară de statul român!”. Funesta noaptea cînd Consiliul de Coroană a acceptat cu 21 voturi pentru 10 contra și abținerea pentru unul, Rebreanu va trăi tragedia Transilvaniei, condamnat în termeni vehemenți Dictatul de la Viena. La 10 septembrie 1940 va consemna în *Jurnal*: „Si iată-mă iarăși cu rădăcinile în afară de statul român!”. Funesta noaptea cînd Consiliul de Coroană a acceptat cu 21 voturi pentru 10 contra și abținerea pentru unul, Rebreanu va trăi tragedia Transilvaniei, condamnat în termeni vehemenți Dictatul de la Viena. La 10 septembrie 1940 va consemna în *Jurnal*: „Si iată-mă iarăși cu rădăcinile în afară de statul român!”. Funesta noaptea cînd Consiliul de Coroană a acceptat cu 21 voturi pentru 10 contra și abținerea pentru unul, Rebreanu va trăi tragedia Transilvaniei, condamnat în termeni vehemenți Dictatul de la Viena. La 10 septembrie 1940 va consemna în *Jurnal*: „Si iată-mă iarăși cu rădăcinile în afară de statul român!”. Funesta noaptea cînd Consiliul de Coroană a acceptat cu 21 voturi pentru 10 contra și abținerea pentru unul, Rebreanu va trăi tragedia Transilvaniei, condamnat în termeni vehemenți Dictatul de la Viena. La 10 septembrie 1940 va consemna în *Jurnal*: „Si iată-mă iarăși cu rădăcinile în afară de statul român!”. Funesta noaptea cînd Consiliul de Coroană a acceptat cu 21 voturi pentru 10 contra și abținerea pentru unul, Rebreanu va trăi tragedia Transilvaniei, condamnat în termeni vehemenți Dictatul de la Viena. La 10 septembrie 1940 va consemna în *Jurnal*: „Si iată-mă iarăși cu rădăcinile în afară de statul român!”. Funesta noaptea cînd Consiliul de Coroană a acceptat cu 21 voturi pentru 10 contra și abținerea pentru unul, Rebreanu va trăi tragedia Transilvaniei, condamnat în termeni vehemenți Dictatul de la Viena. La 10 septembrie 1940 va consemna în *Jurnal*: „Si iată-mă iarăși cu rădăcinile în afară de statul român!”. Funesta noaptea cînd Consiliul de Coroană a acceptat cu 21 voturi pentru 10 contra și abținerea pentru unul, Rebreanu va trăi tragedia Transilvaniei, condamnat în termeni vehemenți Dictatul de la Viena. La 10 septembrie 1940 va consemna în *Jurnal*: „Si iată-mă iarăși cu rădăcinile în afară de statul român!”. Funesta noaptea cînd Consiliul de Coroană a acceptat cu 21 voturi pentru 10 contra și abținerea pentru unul, Rebreanu va trăi tragedia Transilvaniei, condamnat în termeni vehemenți Dictatul de la Viena. La 10 septembrie 1940 va consemna în *Jurnal*: „Si iată-mă iarăși cu rădăcinile în afară de statul român!”. Funesta noaptea cînd Consiliul de Coroană a acceptat cu 21 voturi pentru 10 contra și abținerea pentru unul, Rebreanu va trăi tragedia Transilvaniei, condamnat în termeni vehemenți Dictatul de la Viena. La 10 septembrie 1940 va consemna în *Jurnal*: „Si iată-mă iarăși cu rădăcinile în afară de statul român!”. Funesta noaptea cînd Consiliul de Coroană a acceptat cu 21 voturi pentru 10 contra și abținerea pentru unul, Rebreanu va trăi tragedia Transilvaniei, condamnat în termeni vehemenți Dictatul de la Viena. La 10 septembrie 1940 va consemna în *Jurnal*: „Si iată-mă iarăși cu rădăcinile în afară de statul român!”. Funesta noaptea cînd Consiliul de Coroană a acceptat cu 21 voturi pentru 10 contra și abținerea pentru unul, Rebreanu va trăi tragedia Transilvaniei, condamnat în termeni vehemenți Dictatul de la Viena. La 10 septembrie 1940 va consemna în *Jurnal*: „Si iată-mă iarăși cu rădăcinile în afară de statul român!”. Funesta noaptea cînd Consiliul de Coroană a acceptat cu 21 voturi pentru 10 contra și abținerea pentru unul, Rebreanu va trăi tragedia Transilvaniei, condamnat în termeni vehemenți Dictatul de la Viena. La 10 septembrie 1940 va consemna în *Jurnal*: „Si iată-mă iarăși cu rădăcinile în afară de statul român!”. Funesta noaptea cînd Consiliul de Coroană a acceptat cu 21 voturi pentru 10 contra și abținerea pentru unul, Rebreanu va trăi tragedia Transilvaniei, condamnat în termeni vehemenți Dictatul de la Viena. La 10 septembrie 1940 va consemna în *Jurnal*: „Si iată-mă iarăși cu rădăcinile în afară de statul român!”. Funesta noaptea cînd Consiliul de Coroană a acceptat cu 21 voturi pentru 10 contra și abținerea pentru unul, Rebreanu va trăi tragedia Transilvaniei, condamnat în termeni vehemenți Dictatul de la Viena. La 10 septembrie 1940 va consemna în *Jurnal*: „Si iată-mă iarăși cu rădăcinile în afară de statul român!”. Funesta noaptea cînd Consiliul de Coroană a acceptat cu 21 voturi pentru 10 contra și abținerea pentru unul, Rebreanu va trăi tragedia Transilvaniei, condamnat în termeni vehemenți Dictatul de la Viena. La 10 septembrie 1940 va consemna în *Jurnal*: „Si iată-mă iarăși cu rădăcinile în afară de statul român!”. Funesta noaptea cînd Consiliul de Coroană a acceptat cu 21 voturi pentru 10 contra și abținerea pentru unul, Rebreanu va trăi tragedia Transilvaniei, condamnat în termeni vehemenți Dictatul de la Viena. La 10 septembrie 1940 va consemna în *Jurnal*: „Si iată-mă iarăși cu rădăcinile în afară de statul român!”. Funesta noaptea cînd Consiliul de Coroană a acceptat cu 21 voturi pentru 10 contra și abținerea pentru unul, Rebreanu va trăi tragedia Transilvaniei, condamnat în termeni vehemenți Dictatul de la Viena. La 10 septembrie 1940 va consemna în *Jurnal*: „Si iată-mă iarăși cu rădăcinile în afară de statul român!”. Funesta noaptea cînd Consiliul de Coroană a acceptat cu 21 voturi pentru 10 contra și abținerea pentru unul, Rebreanu va trăi tragedia Transilvaniei, condamnat în termeni vehemenți Dictatul de la Viena. La 10 septembrie 1940 va consemna în *Jurnal*: „Si iată-mă iarăși cu rădăcinile în afară de statul român!”. Funesta noaptea cînd Consiliul de Coroană a acceptat cu 21 voturi pentru 10 contra și abținerea pentru unul, Rebreanu va trăi tragedia Transilvaniei, condamnat în termeni vehemenți Dictatul de la Viena. La 10 septembrie 1940 va consemna în *Jurnal*: „Si iată-mă iarăși cu rădăcinile în afară de statul român!”. Funesta noaptea cînd Consiliul de Coroană a acceptat cu 21 voturi pentru 10 contra și abținerea pentru unul, Rebreanu va trăi tragedia Transilvaniei, condamnat în termeni vehemenți Dictatul de la Viena. La 10 septembrie 1940 va consemna în *Jurnal*: „Si iată-mă iarăși cu rădăcinile în afară de statul român!”. Funesta noaptea cînd Consiliul de Coroană a acceptat cu 21 voturi pentru 10 contra și abținerea pentru unul, Rebreanu va trăi tragedia Transilvaniei, condamnat în termeni vehemenți Dictatul de la Viena. La 10 septembrie 1940 va consemna în *Jurnal*: „Si iată-mă iarăși cu rădăcinile în afară de statul român!”. Funesta noaptea cînd Consiliul de Coroană a acceptat cu 21 voturi pentru 10 contra și abținerea pentru unul, Rebreanu va trăi tragedia Transilvaniei, condamnat în termeni vehemenți Dictatul de la Viena. La 10 septembrie 1940 va consemna în *Jurnal*: „Si iată-mă iarăși cu rădăcinile în afară de statul român!”. Funesta noaptea cînd Consiliul de Coroană a acceptat cu 21 voturi pentru 10 contra și abținerea pentru unul, Rebreanu va trăi tragedia Transilvaniei, condamnat în termeni vehemenți Dictatul de la Viena. La 10 septembrie 1940 va consemna în *Jurnal*: „Si iată-mă iarăși cu rădăcinile în afară de statul român!”. Funesta noaptea cînd Consiliul de Coroană a acceptat cu 21 voturi pentru 10 contra și abținerea pentru unul, Rebreanu va trăi tragedia Transilvaniei, condamnat în termeni vehemenți Dictatul de la Viena. La 10 septembrie 1940 va consemna în *Jurnal*: „Si iată-mă iarăși cu rădăcinile în afară de statul român!”. Funesta noaptea cînd Consiliul de Coroană a acceptat cu 21 voturi pentru 10 contra și abținerea pentru unul, Rebreanu va trăi tragedia Transilvaniei, condamnat în termeni vehemenți Dictatul de la Viena. La 10 septembrie 1940 va consemna în *Jurnal*: „Si iată-mă iarăși cu rădăcinile în afară de statul român!”. Funesta noaptea cînd Consiliul de Coroană a acceptat cu 21 voturi pentru 10 contra și abținerea pentru unul, Rebreanu va trăi tragedia Transilvaniei, condamnat în termeni vehemenți Dictatul de la Viena. La 10 septembrie 1940 va consemna în *Jurnal*: „Si iată-mă iarăși cu rădăcinile în afară de statul român!”. Funesta noaptea cînd Consiliul de Coroană a acceptat cu 21 voturi pentru 10 contra și abținerea pentru unul, Rebreanu va trăi tragedia Transilvaniei, condamnat în termeni vehemenți Dictatul de la Viena. La 10 septembrie 1940 va consemna în *Jurnal*: „Si iată-mă iarăși cu rădăcinile în afară de statul român!”. Funesta noaptea cînd Consiliul de Coroană a acceptat cu 21 voturi pentru 10 contra și abținerea pentru unul, Rebreanu va trăi tragedia Transilvaniei, condamnat în termeni vehemenți Dictatul de la Viena. La 10 septembrie 1940 va consemna în *Jurnal*: „Si iată-mă iarăși cu rădăcinile în afară de statul român!”. Funesta noaptea cînd Consiliul de Coroană a acceptat cu 21 voturi pentru 10 contra și abținerea pentru unul, Rebreanu va trăi tragedia Transilvaniei, condamnat în termeni vehemenți Dictatul de la Viena. La 10 septembrie 1940 va consemna în *Jurnal*: „Si iată-mă iarăși cu rădăcinile în afară de statul român!”. Funesta noaptea cînd Consiliul de Coroană a acceptat cu 21 voturi pentru 10 contra și abținerea pentru unul, Rebreanu va trăi tragedia Transilvaniei, condamnat în termeni vehemenți Dictatul de la Viena. La 10 septembrie 1940 va consemna în *Jurnal*: „Si iată-mă iarăși cu rădăcinile în afară de statul român!”. Funesta noaptea cînd Consiliul de Coroană a acceptat cu 21 voturi pentru 10 contra și abținerea pentru unul, Rebreanu va trăi tragedia Transilvaniei, condamnat în termeni vehemenți Dictatul de la Viena. La 10 septembrie 1940 va consemna în *Jurnal*: „Si iată-mă iarăși cu rădăcinile în afară de statul român!”. Funesta noaptea cînd Consiliul de Coroană a acceptat cu 21 voturi pentru 10 contra și abținerea pentru unul, Rebreanu va trăi tragedia Transilvaniei, condamnat în termeni vehemenți Dictatul de la Viena. La 10 septembrie 1940 va consemna în *Jurnal*: „Si iată-mă iarăși cu rădăcinile în afară de statul român!”. Funesta noaptea cînd Consiliul de Coroană a acceptat cu 21 voturi pentru 10 contra și abținerea pentru unul, Rebreanu va trăi tragedia Transilvaniei, condamnat în termeni vehemenți Dictatul de la Viena. La 10 septembrie 1940 va consemna în *Jurnal*: „Si iată-mă iarăși cu rădăcinile în afară de statul român!”. Funesta noaptea cînd Consiliul de Coroană a acceptat cu 21 voturi pentru 10 contra și abținerea pentru unul, Rebreanu va trăi tragedia Transilvaniei, condamnat în termeni vehemenți Dictatul de la Viena. La 10 septembrie 1940 va consemna în *Jurnal*: „Si iată-mă iarăși cu rădăcinile în afară de statul român!”. Funesta noaptea cînd Consiliul de Coroană a acceptat cu 21 voturi pentru 10 contra și abținerea pentru unul, Rebreanu va trăi tragedia Transilvaniei, condamnat în termeni vehemenți Dictatul de la Viena. La 10 septembrie 1940 va consemna în *Jurnal*: „Si iată-mă iarăși cu rădăcinile în afară de statul român!”. Funesta noaptea cînd Consiliul de Coroană a acceptat cu 21 voturi pentru 10 contra și abținerea pentru unul, Rebreanu va trăi tragedia Transilvaniei, condamnat în termeni vehemenți Dictatul de la Viena. La 10 septembrie 1940 va consemna în *Jurnal*: „Si iată-mă iarăși cu rădăcinile în afară de statul român!”. Funesta noaptea cînd Consiliul de Coroană a acceptat cu 21 voturi pentru 10 contra și abținerea pentru unul, Rebreanu va trăi tragedia Transilvaniei, condamnat în termeni vehemenți Dictatul de la Viena. La 10 septembrie 1940 va consemna în *Jurnal*: „Si iată-mă iarăși cu rădăcinile în afară de statul român!”. Funesta noaptea cînd Consiliul de Coroană a acceptat cu 21 voturi pentru 10 contra și abținerea pentru unul, Rebreanu va trăi tragedia Transilvaniei, condamnat în termeni vehemenți Dictatul de la Viena. La 10 septembrie 1940 va consemna în *Jurnal*: „Si iată-mă iarăși cu rădăcinile în afară de statul român!”. Funesta noaptea cînd Consiliul de Coroană a acceptat cu 21 voturi pentru 10 contra și abținerea pentru unul, Rebreanu va trăi tragedia Transilvaniei, condamnat în termeni vehemenți Dictatul de la Viena. La 10 septembrie 1940 va consemna în *Jurnal*: „Si iată-mă iarăși cu rădăcinile în afară de statul român!”. Funesta noaptea cînd Consiliul de Coroană a acceptat cu 21 voturi pentru 10 contra și abținerea pentru unul, Rebreanu va trăi tragedia Transilvaniei, condamnat în termeni vehemenți Dictatul de la Viena. La 10 septembrie 1940 va consemna în *Jurnal*: „Si iată-mă iarăși cu rădăcinile în afară de statul român!”. Funesta noaptea cînd Consiliul de Coroană a acceptat cu 21 voturi pentru 10 contra și abținerea pentru unul, Rebreanu va trăi tragedia Transilvaniei, condamnat în termeni vehemenți Dictatul de la Viena. La 10 septembrie 1940 va consemna în *Jurnal*: „Si iată-mă iarăși cu rădăcinile în afară de statul român!”. Funesta noaptea cînd Consiliul de Coroană a acceptat cu 21 voturi pentru 10 contra și abținerea pentru unul, Rebreanu va trăi tragedia Transilvaniei, condamnat în termeni vehemenți Dictatul de la Viena. La 10 septembrie 1940 va consemna în *Jurnal*: „Si iată-mă iarăși cu rădăcinile în afară de statul român!”. Funesta noaptea cînd Consiliul de Coroană a acceptat cu 21 voturi pentru 10 contra și abținerea pentru unul, Rebreanu va trăi tragedia Transilvaniei, condamnat în termeni vehemenți Dictatul de la Viena. La 10 septembrie 1940 va consemna în *Jurnal*: „Si iată-mă iarăși cu rădăcinile în afară de statul român!”. Funesta noaptea cînd Consiliul de Coroană a acceptat cu 21 voturi pentru 10 contra și abținerea pentru unul, Rebreanu va trăi tragedia Transilvaniei, condamnat în termeni vehemenți Dictatul de la Viena. La 10 septembrie 1940 va consemna în *Jurnal*: „Si iată-mă iarăși cu rădăcinile în afară de statul român!”. Funesta noaptea cînd Consiliul de Coroană a acceptat cu 21 voturi pentru 10 contra și abținerea pentru unul, Rebreanu va trăi tragedia Transilvaniei, condamnat în termeni vehemenți Dictatul de la Viena. La 10 septembrie 1940 va consemna în *Jurnal*: „Si iată-mă iarăși cu rădăcinile în afară de statul român!”. Funesta noaptea cînd Consiliul de Coroană a acceptat cu 21 voturi pentru 10 contra și abținerea pentru unul, Rebreanu va trăi tragedia Transilvaniei, condamnat în termeni vehemenți Dictatul de la Viena. La 10 septembrie 1940 va consemna în *Jurnal*: „Si iată-mă iarăși cu rădăcinile în afară de statul român!”. Funesta noaptea cînd Consiliul de Coroană a acceptat cu 21 voturi pentru 10 contra și abținerea pentru unul, Rebreanu va trăi tragedia Transilvaniei, condamnat în termeni vehemenți Dictatul de la Viena. La 10 septembrie 1940 va consemna în *Jurnal*: „Si iată-mă iarăși cu rădăcinile în afară de statul român!”. Funesta noaptea cînd Consiliul de Coroană a acceptat cu 21 voturi pentru 10 contra și abținerea pentru unul, Rebreanu va trăi tragedia Transilvaniei, condamnat în termeni vehemenți Dictatul de la Viena. La 10 septembrie 1940 va consemna în *Jurnal*: „Si iată-mă iarăși cu rădăcinile în afară de statul român!”. Funesta noaptea cînd Consiliul de Coroană a acceptat cu 21 voturi pentru 10 contra și abținerea pentru unul, Rebreanu va trăi tragedia Transilvaniei, condamnat în termeni vehemenți Dictatul de la Viena. La 10 septembrie 1940 va consemna în *Jurnal*: „Si iată-mă iarăși cu rădăcinile în afară de statul român!”. Funesta noaptea cînd Consiliul de Coroană a acceptat cu 21 voturi pentru 10 contra și abținerea pentru unul, Rebreanu va trăi tragedia Transilvaniei, condamnat în termeni vehemenți Dictatul de la Viena. La 10 septembrie 1940 va consemna în *Jurnal*: „Si iată-mă iarăși cu rădăcinile în afară de statul român!”. Funesta noaptea cînd Consiliul de Coroană a acceptat cu 21 voturi pentru 10 contra și abținerea pentru unul, Rebreanu va trăi tragedia Transilvaniei, condamnat în termeni vehemenți Dictatul de la Viena. La 10 septembrie 1940 va consemna în *Jurnal*: „Si iată-mă iarăși cu rădăcinile în afară de statul român!”. Funesta noaptea cînd Consiliul de Coroană a acceptat cu 21 voturi pentru 10 contra și abținerea pentru unul, Rebreanu va trăi tragedia Transilvaniei, condamnat în termeni vehemenți Dictatul de la Viena. La 10 septembrie 1940 va consemna în *Jurnal*: „Si iată-mă iarăși cu rădăcinile în afară de statul român!”. Funesta noaptea cînd Consiliul de Coroană a acceptat cu 21 voturi pentru 10 contra și abținerea pentru unul, Rebreanu va trăi tragedia Transilvaniei, condamnat în termeni vehemenți Dictatul de la Viena. La 10 septembrie 1940 va consemna în *Jurnal*: „Si iată-mă iarăși cu rădăcinile în afară de statul român!”. Funesta noaptea cînd Consiliul de Coroană a acceptat cu 21 voturi pentru 10 contra și abținerea pentru unul, Rebreanu va trăi tragedia Transilvaniei, condamnat în termeni vehemenți Dictatul de la Viena. La 10 septembrie 1940 va consemna în *Jurnal*: „Si iată-mă iarăși cu rădăcinile în afară de statul român!”. Funesta noaptea cînd Consiliul de Coroană a acceptat cu 21 voturi pentru 10 contra și abținerea pentru unul, Rebreanu va trăi tragedia Transilvaniei, condamnat în termeni vehemenți Dictatul de la Viena. La 10 septembrie 1940 va consemna în *Jurnal*: „Si iată-mă iarăși cu rădăcinile în afară de statul român!”. Funesta noaptea cînd Consiliul de Coroană a acceptat cu 21 voturi pentru 10 contra și abținerea pentru unul, Rebreanu va trăi tragedia Transilvaniei, condamnat în termeni vehemenți Dictatul de la Viena. La 10 septembrie 1940 va consemna în *Jurnal*: „Si iată-mă iarăși cu rădăcinile în afară de statul român!”. Funesta noaptea cînd Consiliul de Coroană a acceptat cu 21 voturi pentru 10 contra și abținerea pentru unul, Rebreanu va trăi tragedia Transilvaniei, condamnat în termeni vehemenți Dictatul de la Viena. La 10 septembrie 1940 va consemna în *Jurnal*: „Si iată-mă iarăși cu rădăcinile în afară de statul român!”. Funesta noaptea cînd Consiliul de Coroană a acceptat cu 21 voturi pentru 10 contra și abținerea pentru unul, Rebreanu va trăi tragedia Transilvaniei, condamnat în termeni vehemenți Dictatul de la Viena. La 10 septembrie 1940 va consemna în *Jurnal*: „Si iată-mă iarăși cu rădăcinile în afară de statul român!”. Funesta noaptea cînd Consiliul de Coroană a acceptat cu 21 voturi pentru 10 contra și abținerea pentru unul, Rebreanu va trăi tragedia Transilvaniei, condamnat în termeni vehemenți Dictatul de la Viena. La 10 septembrie 1940 va consemna în *Jurnal*: „Si iată-mă iarăși cu rădăcinile în afară de statul român!”. Funesta noaptea cînd Consiliul de Coroană a acceptat cu 21 voturi pentru 10 contra și abținerea pentru unul, Rebreanu va trăi tragedia Transilvaniei, condamnat în termeni vehemenți Dictatul de la Viena. La 10 septembrie 1940 va consemna în *Jurnal*: „Si iată-mă iarăși cu rădăcinile în afară de statul român!”. Funesta noaptea cînd Consiliul de Coroană a acceptat cu 21 voturi pentru 10 contra și abținerea pentru unul, Rebreanu va trăi tragedia Transilvaniei, condamnat în termeni vehemenți Dictatul de la Viena. La 10 septembrie 1940 va consemna în *Jurnal*: „Si iată-mă iarăși cu rădăcinile în afară de statul român!”. Funesta noaptea cînd Consiliul de Coroană a acceptat cu 21 voturi pentru 10 contra și abținerea pentru unul, Rebreanu va trăi tragedia Transilvaniei, condamnat în termeni vehemenți Dictatul de la Viena. La 10 septembrie 1940 va consemna în *Jurnal*: „Si iată-mă iarăși cu rădăcinile în afară de statul român!”. Funesta noaptea cînd Consiliul de Coroană a acceptat cu 21 voturi pentru 10 contra și abținerea pentru unul, Rebreanu va trăi tragedia Transilvaniei, condamnat în termeni vehemenți Dictatul de la Viena. La 10 septembrie 1940 va consemna în *Jurnal*: „Si iată-mă iarăși cu rădăcinile în afară de statul român!”. Funesta noaptea cînd Consiliul de Coroană a acceptat cu 21 voturi pentru 10 contra și abținerea pentru unul, Rebreanu va trăi tragedia Transilvaniei, condamnat în termeni vehemenți Dictatul de la Viena. La 10 septembrie 1940 va consemna în *Jurnal*: „Si iată-mă iarăși cu rădăcinile în afară de statul român!”. Funesta noaptea cînd Consiliul de Coroană a acceptat cu 21 voturi pentru 10 contra și abținerea pentru unul, Rebreanu va trăi tragedia Transilvaniei, condamnat în termeni vehemenți Dictatul de la Viena. La 10 septembrie 1940 va consemna în *Jurnal*: „Si iată-mă iarăși cu rădăcinile în afară de statul român!”. Funesta noaptea cînd Consiliul de Coroană a acceptat cu 21 voturi pentru 10 contra și abținerea pentru unul, Rebreanu va trăi tragedia Transilvaniei, condamnat în termeni vehemenți Dictatul de la Viena. La 10 septembrie 1940 va consemna în *Jurnal*: „Si iată-mă iarăși cu rădăcinile în afară de statul român!”. Funesta noaptea cînd Consiliul de Coroană a acceptat cu 21 voturi pentru 10 contra și abținerea pentru unul, Rebreanu va trăi tragedia Transilvaniei, condamnat în termeni vehemenți Dictatul de la Viena. La 10 septembrie 1940 va consemna în *Jurnal*: „Si iată-mă iarăși cu rădăcinile în afară de statul român!”. Funesta noaptea cînd Consiliul de Coroană a acceptat cu 21 voturi pentru 10 contra și abținerea pentru unul, Rebreanu va trăi tragedia Transilvaniei, condamnat în termeni vehemenți Dictatul de la Viena. La 10 septembrie 1940 va consemna în *Jurnal*: „Si iată-mă iarăși cu rădăcinile în afară de statul român!”. Funesta noaptea cînd Consiliul de Coroană a acceptat cu 21 voturi pentru 10 contra și abținerea pentru unul, Rebreanu va trăi tragedia Transilvaniei, condamnat în termeni vehemenți Dictatul de la Viena. La 10 septembrie 1940 va consemna în *Jurnal*: „Si iată-mă iarăși cu rădăcinile în afară de statul român!”. Funesta noaptea cînd Consiliul de Coroană a acceptat cu 21 voturi pentru 10 contra și abținerea pentru unul, Rebreanu va trăi tragedia Transilvaniei, condamnat în termeni vehemenți Dictatul de la Viena. La 10 septembrie 1940 va consemna în *Jurnal*: „Si iată-mă iarăși cu rădăcinile în afară de statul român!”. Funesta noaptea cînd Consiliul de Coroană a acceptat cu 21 voturi pentru 10 contra și abținerea pentru unul, Rebreanu va trăi tragedia Transilvaniei, condamnat în termeni vehemenți Dictatul de la Viena. La 10 septembrie 1940 va consemna în *Jurnal*: „Si iată-mă iarăși cu rădăcinile în afară de statul român!”. Funesta noaptea cînd Consiliul de Coroană a acceptat cu 21 voturi pentru 10 contra și abținerea pentru unul, Rebreanu va trăi tragedia Transilvaniei, condamnat în termeni vehemenți Dictatul de la Viena. La 10 septembrie 1940 va consemna în *Jurnal*: „Si iată-mă iar

Realitatea creației și prejudecățile critice (I)

Încercând să ne verificăm unele impresii de lectură din proza lui Ion Lăncrănjan, nu mică ne-a fost surpriza să constatăm absența quasi-totală a acestor lucruri din conștiința critică actuală. În afară unor cronici de întâmplare în romanele sale — și acestea destul de reduse, cu excepția *Cordovanilor* — a unor referințe din dicționarele de scriitori (Marian Popa ș.a.) aproape nimic nu se mai înregistrează în legătură cu creația lui. Acest autor lipsește complet din cele trei volume masive (totalizând peste 500 de pagini) de Scriitori români de azi de Eugen Simion, din panorama romanului românesc pe care o desfășoară N. Manolescu în *Arca lui Noe* (volumele I-III), unde, conform titlului inclus în titlu, ar fi trebuit să intre totul, bun sau rău; și din volumele referitoare la proza română contemporană ale altor critici, precum: *Viata și opiniile personalităților* (1983) de Radu G. Teopos, *Casa fiului* (1979) de Miora Apolzan, *Refracții* (1980), de F. Băileanu, *Structură și mit în proza contemporană* (1982) de Petru Mihai Gârcea, etc.

În schimb, dacă vrem să observăm pe viu mulțimea de prejudecăți adunate în jurul scriitorului Ion Lăncrănjan, ne putem adresa cu încredere unui critic mai în vârstă, însă cu fixități neo-sociologice cum este Dan Culcer. În două volume de critică ale sale, acesta se pronunță într-un mod hotărât negativ asupra scrierilor lui Lăncrănjan: odată executând romanul *Calaisanul*, socotit un „pamflet scris fără har”, „un reducător al stilului”, „schematism vizual”, „adjectivul e tern și se anulează prin redundanță”, iar „banalitatea, repetiția dau efecte decurajante” (Un esec semnificativ, în *Citind sau trăind literatura*, Ed. „Dacia”, 1978, p. 173 și urm.); a doua oară în legătură cu romanul *Suferința urmasilor*, acuzat și el de „lezism”, „un reducător al stilului”, „schematism vizual”, „mentalitate analitică primitivă”, „vizionism”, „metodă și ansamblul scrierilor acestui autor, văzut de critic ca „suferință de urzenie epică” — „macroepic” („Un roman „poporanist”, în *Serii și grupuri*, Ed. „Cartea Românească”, 1981, p. 154 și urm.).

Desigur, nu este în intenția noastră de a

întra într-o discuție cu toate prejudecățile acumulate în jurul scrierilor lui Ion Lăncrănjan, dar tot trebuie să venim în contact cu câteva dintre acestea pentru a ne putea crol un drum cinstit, în cunoștință de cauză, către ceea ce vrem să afirmăm în continuare. Astfel, nu se poate trece cu vederea corespondența cam prea bătătoare la ochi între ceea ce a un Eugen Simion sau N. Manolescu și alți critici afirmă prin ignoranță și un Dan Culcer neagă cu violență. Privind cu mai multă atenție la acesta din urmă, începem desigur să înțelegem anumite dumeriri. Negând valoarea literară (estetică) a romanului *Suferința urmasilor*, criticul îl socotește până la urmă „un act de onestitate civică”. Or, tocmai lipsa de „onestitate civică” îl se incriminează, la începutul aceluiași pleo-dorii, articolelor publicistice ale lui Ion Lăncrănjan, „despre tarile vizitei noastre literare și sociale”, scrisă... pe un ton iritat și de falsă principialitate, acuzând o agresivitate primară”. Cum este posibil ca tocmai „falsă principialitate” și „agresivitate primară”, acuze atât de grave aduse personalității scriitorului, să dea rezultate contrarii („onestitate civică”) în opera sa literară? O asemenea metamorfoză ciudată rămâne deschisă încă vremea scrierilor cu activitate mult mai redusă și mai trecuți pe prim plan, iar acesta tinde să fie scos pur și simplu din literatură.

Desigur, un critic este liber să-și manifeste aderența sau inaderența la un autor sau altul, la unele sau altele dintre producțiile aceluiași scriitor, dar aici este vorba de o altă problemă: aceea de ansamblu și de situație. În ceea ce privește pe Lăncrănjan, noi insine ne exprimăm preferința mai mare pentru scrierile precum *Cordovanii*, *Suferința urmasilor*, *Eclipsa de soare*, *Drumul ciinelui*, și mai puțin pentru *Calaisanul* sau *Fiu secolului*. Ni se pare că, întocmai ca în cazul lui Anteu, scriitorul ca-

pătă o vigoare deosebită atunci când intră în contact cu pământul, cu viața satului transilvănean. Dar pentru ca acest adevăr să poată căpăta un contur al său mai precis, este necesar să ne oprim puțin asupra unei prejudecăți deosebite a întinse cu privire la scrierile lui Ion Lăncrănjan, și anume, cu privire la stilul acestora.

Dacă apropierea de limba vorbită, și în special de limba vorbită în cadrul graiului transilvănean se arată a fi esențială în definirea unor trăsături specifice ale stilului lui Ion Lăncrănjan, se pune problema în ce măsură largirea acestor perspective ne poate dezvălui ceva din conținutul operii sale. Este firesc să procedăm așa cât vreme lumea în care se mișcă eroii săi este aceea a satului românesc postbelic din sud-vestul podisului transilvănean, lume puternic frământată, aflată într-un moment de răscruce istorică, în care lăsuși modurile de existență milenare se transformă radical. Dan Culcer pretinde că ar fi vorba de o viziune „neosemănătoristă” și „poporanistă” asupra acestei lumi, fără însă să ne demonstreze acest lucru printr-o confruntare cu ideologia respectivelor curente literare. În accepția generală, semănătorismul presupune înlăsurarea și edificarea a conștiinței și a lumii satului. Ion Lăncrănjan nu poate fi vorba în nici un fel de așa ceva. El exploatează până la proximitate stările conflictuale, opozițiile ireconciliabile, ale căror meandre sufletești le urmărește cu îndrăgire, în cadrul unor analize înfrizante, până la consecințele lor ultime, cele mai adesea funeste. În acest sens, scrierile și reformele care se ocupă cu lumea satului, nici chiar Marin Preda, nu găsim atât realism dur, atât naturalism al situațiilor, atita conflictualitate. Înci dacă totuși acesta ar trebui să treacă drept „neosemănătorist”, Ion Lăncrănjan ar putea fi doar ultimul dintre ei. Nici meliorismul și edificarea a conștiinței și a lumii satului nu găsim locul în cadrul acestei lumi a satului lăncrănjanian. La intrarea ei ar putea fi scrise cuvintele de pe frontispiciul de la *Infernul lui Dante*, intr-atrui autorul renunță la orice lufid exteriorie lumii însăși în care se sufliază. Stările conflictuale care se nasc aici sint analizate numai în termenii civilizației și reformelor de natură socială, activă, autorul scoțind în lumină numai socialitatea eroilor săi, și ci psihologia lor complexă ciudată, retractilă. Lăncrănjan nu uită nimic din complicațiile existențiale și le exhibă cu o plăcere a detaliilor rar întâlnită la alți scriitori.

Dumitru Băileț

IDEI ȘI REPERE LITERARE CONTEMPORANE

O nouă exegeză a Mioriței

Un studiu stilistic, cum se indică în subtitlu, asupra cunoscutei capodopere folclorice, publicată acum Gh. Vrabie; cunoscutul cercetător al creației noastre populare, autor a numeroase volume consacrate acestui întins și original domeniul al culturii naționale.

Scopul investigației sale de acum este de a intra cu o nouă perspectivă, de data asta estetică-literară, asupra materiei documentare și critice, adunată în jurul celebrului poem popular publicat de Alexandru în 1850 „după o versiune noastră” — scrie autorul în Prefață — și vinde despre esența poeziei, despre organizarea structurii poetice ale motivului, în raport de-a lungul aprofundării a unui secol și jumătate de descoperiri, încercând să surprindă esența și sensul lor retropro-ficțional în virtutea căreia funcționează până și în prezent în epurată și pălăte unu de altul, seșirăm, în lucrarea de față, indirect, înseși geneza și circulația, și ordinea tipologică. Autorul vorbește apoi de faptul că studiile anterioare, adesea minuzioase, ample, au trecut sub tăcere „tocmai esența și adică valoarea artistică”; socialistii au discutat mai ales între ei, confruntându-se „marea public de cititori, iubitori Mioriței, au fost înșelați de o prezentare de ansamblu a virtutilor și deficiențelor ei. Încercăm să suplینim această lacună prin studiul de față. Într-adevăr, efortul analitic și precizările asupra detaliilor de structură, însoțite de un viu, poate excesiv, spirit polemic, sint remarcabil și instructive la nivelul delimitării originalității creației noastre folclorice, ilustrată genial prin această baladă.

Pentru Gh. Vrabie, spre deosebire de A. Fochi, autorul vechii cercetări asupra Mioriței de acum două decenii, varianta Russo-Alexandru, primară, publicată în revista „Bucovina” în 1850, este textul fundamental, cel mai bine încheiat și mai valoros sub raport literar, mai complet și desigur mai dens în expresivitatea mijloacelor limbii — ceea ce ține de domeniul autorului în partea centrală a cărții: Structuri poetice, vorbind înțeles de „alcătuirea unor modele formante”, sintagma păruindu-se preferabilă conceptului de *arhetip* (p. 37). În Transilvania în zona de vest ar fi existat un model mioritic ritualistic, sub forma numeroaselor colinde, iar în restul țării a existat un model poetic, insistența analitică asupra acestuia dă originalitate investigației actuale, luind în considerare tema, ideea conflictuală, problematica nuntii rituale, dar și structura propriu-zisă a alegoriei, a dialogului, a compoziției în sine, cu privire la sintaxa „coerenței părților” (p. 82-83); ea ar fi reclamat nu numai argumente teoretice, repetate, ci și ilustrări concrete prin sintagmele și lantul lor din poem, adică marcarea prin exemple a nucleelor expresive, recore ale coerenței launtrice. Oare poate fi adevărat că totul e „cestru de formă”? Sau și invocababilul detaliu ideatic, conceptul reclamat nu numai forma, limbajul, sintaxa, ci și rafinarea lor, sudarea în acea „complexitate simplă”, care dă adâncime și transparentă de cristal poeziei? Capitoul următor se ocupă de variante, de adaptări și părți lipsite la nucleul fundamental, ca să încheie cu o notă de formă: „într-o direcție cursul poetic și demersul liric”, în final autorul referindu-se și la mai vechea teză că poezia aceasta ar fi un „rest dintr-o epopee păstorească”, teză plauzibilă, „dar nu în întelesul acordat, ca o operă gândită în acest sens și realizată ca atare, din care ni s-ar fi păstrat fragmente, ci ca o creație organică a eposului nostru folcloric” (p. 147).

Cartea lui Gh. Vrabie este o contribuție remarcabilă prin erudite, spirit critic, delimitări stilistice și elucidări ale esenței conceptuale și expresive a Mioriței, etalon al creativității folclorice. Ne surprinde în același timp tăcerea, ca și totală, asupra importanței contribuției a lui Mircea Eliade la cunoașterea aprofundată a acestei balade, cum putem citi în ultimul capitol.

tot al cărții sale, titlul ei noi: *De la Zalmexis la Genchis-has* (1938), cartea însoțită și documentată, erudit și cu fine observații filozofice și literare, elaborată și completată în 1962 și 1963, cum menționează autorul de ultima filă a cărții citate (p. 256). Să reținem acest scurt pasaj cu amănunțime în raport cu cele afirmate și argumentate solid de studiul recent al lui Gh. Vrabie. Pot fi cituate sau respinse din bloc noțiunile lui Blaga sau Dan Botta, dar nu poate fi recuzată metoda lor sub pretextul că dezvoltă așezări noi și introduce valori personale într-un univers spiritual arhaic. Căci, după cum vom vedea, balada Miorița este de fapt rezultatul unei proese creator analog care, la o oarecare epocă, a călătorit transmutată în secolul contemporan ritul primar într-o capodoperă poetică, însoțită de semnificații noi și postulate a unei mesaje mai bogat și mai elevat. În 1938, iar dacă e vorba de un „studiu stilistic” asupra Mioriței mi se pare că analiza de apăsătoare monotonia ale lui Leo Spitzer, peșteră și nu numai amintite în fugă ci chiar peșteră în limba prin citarea extrase semnificative, în sensul celor spuse de M. Eliade despre *Coșul*, Brăileanu foarte apreciat pentru concizia, realismul și sobrietatea studiului său: *Sar una Baladă românească*. Comentariu, realizat de Leo Spitzer, în *Revista de Științe Literare* (I) și în *Revista de Științe Literare* (II) și în *Revista de Științe Literare* (III) și în *Revista de Științe Literare* (IV) și în *Revista de Științe Literare* (V) și în *Revista de Științe Literare* (VI) și în *Revista de Științe Literare* (VII) și în *Revista de Științe Literare* (VIII) și în *Revista de Științe Literare* (IX) și în *Revista de Științe Literare* (X) și în *Revista de Științe Literare* (XI) și în *Revista de Științe Literare* (XII) și în *Revista de Științe Literare* (XIII) și în *Revista de Științe Literare* (XIV) și în *Revista de Științe Literare* (XV) și în *Revista de Științe Literare* (XVI) și în *Revista de Științe Literare* (XVII) și în *Revista de Științe Literare* (XVIII) și în *Revista de Științe Literare* (XIX) și în *Revista de Științe Literare* (XX) și în *Revista de Științe Literare* (XXI) și în *Revista de Științe Literare* (XXII) și în *Revista de Științe Literare* (XXIII) și în *Revista de Științe Literare* (XXIV) și în *Revista de Științe Literare* (XXV) și în *Revista de Științe Literare* (XXVI) și în *Revista de Științe Literare* (XXVII) și în *Revista de Științe Literare* (XXVIII) și în *Revista de Științe Literare* (XXIX) și în *Revista de Științe Literare* (XXX) și în *Revista de Științe Literare* (XXXI) și în *Revista de Științe Literare* (XXXII) și în *Revista de Științe Literare* (XXXIII) și în *Revista de Științe Literare* (XXXIV) și în *Revista de Științe Literare* (XXXV) și în *Revista de Științe Literare* (XXXVI) și în *Revista de Științe Literare* (XXXVII) și în *Revista de Științe Literare* (XXXVIII) și în *Revista de Științe Literare* (XXXIX) și în *Revista de Științe Literare* (XL) și în *Revista de Științe Literare* (XLI) și în *Revista de Științe Literare* (XLII) și în *Revista de Științe Literare* (XLIII) și în *Revista de Științe Literare* (XLIV) și în *Revista de Științe Literare* (XLV) și în *Revista de Științe Literare* (XLVI) și în *Revista de Științe Literare* (XLVII) și în *Revista de Științe Literare* (XLVIII) și în *Revista de Științe Literare* (XLIX) și în *Revista de Științe Literare* (L) și în *Revista de Științe Literare* (LI) și în *Revista de Științe Literare* (LII) și în *Revista de Științe Literare* (LIII) și în *Revista de Științe Literare* (LIV) și în *Revista de Științe Literare* (LV) și în *Revista de Științe Literare* (LVI) și în *Revista de Științe Literare* (LVII) și în *Revista de Științe Literare* (LVIII) și în *Revista de Științe Literare* (LVIX) și în *Revista de Științe Literare* (LX) și în *Revista de Științe Literare* (LXI) și în *Revista de Științe Literare* (LXII) și în *Revista de Științe Literare* (LXIII) și în *Revista de Științe Literare* (LXIV) și în *Revista de Științe Literare* (LXV) și în *Revista de Științe Literare* (LXVI) și în *Revista de Științe Literare* (LXVII) și în *Revista de Științe Literare* (LXVIII) și în *Revista de Științe Literare* (LXIX) și în *Revista de Științe Literare* (LXX) și în *Revista de Științe Literare* (LXXI) și în *Revista de Științe Literare* (LXXII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXIII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXIV) și în *Revista de Științe Literare* (LXXV) și în *Revista de Științe Literare* (LXXVI) și în *Revista de Științe Literare* (LXXVII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXVIII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXIX) și în *Revista de Științe Literare* (LXXX) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXI) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXIII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXIV) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXV) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXVI) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXVII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXVIII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXIX) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXX) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXI) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXIII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXIV) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXV) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXVI) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXVII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXVIII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXIX) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXX) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXI) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXIII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXIV) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXV) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXVI) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXVII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXVIII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXIX) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXX) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXI) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXIII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXIV) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXV) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXVI) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXVII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXVIII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXIX) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXX) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXI) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXIII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXIV) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXV) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXVI) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXVII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXVIII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXIX) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXX) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXXI) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXIII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXIV) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXV) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXVI) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXVII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXVIII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXIX) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXX) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXXI) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXIII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXIV) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXV) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXVI) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXVII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXVIII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXIX) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXX) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXXI) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXIII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXIV) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXV) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXVI) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXVII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXVIII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXIX) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXX) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXXI) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXIII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXIV) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXV) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXVI) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXVII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXVIII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXIX) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXX) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXXI) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXIII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXIV) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXV) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXVI) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXVII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXVIII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXIX) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXX) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXXI) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXIII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXIV) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXV) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXVI) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXVII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXVIII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXIX) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXX) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXXI) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXIII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXIV) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXV) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXVI) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXVII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXVIII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXIX) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXX) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXXI) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXIII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXIV) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXV) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXVI) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXVII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXVIII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXIX) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXX) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXXI) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXIII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXIV) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXV) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXVI) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXVII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXVIII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXIX) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXX) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXXI) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXIII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXIV) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXV) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXVI) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXVII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXVIII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXIX) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXX) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXXI) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXIII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXIV) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXV) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXVI) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXVII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXVIII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXIX) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXX) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXXI) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXIII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXIV) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXV) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXVI) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXVII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXVIII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXIX) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXX) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXXI) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXIII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXIV) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXV) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXVI) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXVII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXVIII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXIX) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXX) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXXI) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXIII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXIV) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXV) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXVI) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXVII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXVIII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXIX) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXX) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXXI) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXIII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXIV) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXV) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXVI) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXVII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXVIII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXIX) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXX) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXXI) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXIII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXIV) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXV) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXVI) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXVII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXVIII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXIX) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXX) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXXI) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXIII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXIV) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXV) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXVI) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXVII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXVIII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXIX) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXX) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXXI) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXIII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXIV) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXV) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXVI) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXVII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXVIII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXIX) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXX) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXXI) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXIII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXIV) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXV) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXVI) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXVII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXVIII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXIX) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXX) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXXI) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXIII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXIV) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXV) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXVI) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXVII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXVIII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXIX) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXX) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXXI) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXIII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXIV) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXV) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXVI) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXVII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXVIII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXIX) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXX) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXXI) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXIII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXIV) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXV) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXVI) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXVII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXVIII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXIX) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXX) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXXI) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXIII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXIV) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXV) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXVI) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXVII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXVIII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXIX) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXX) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXXI) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXIII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXIV) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXV) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXVI) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXVII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXVIII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXIX) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXX) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXXI) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXIII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXIV) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXV) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXVI) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXVII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXVIII) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXIX) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXXX) și în *Revista de Științe Literare* (LXXXXXXX

CENACLUL

«NUMELE

POETULUI»

ȘEDINȚA A LIII-A

Conducătorul cenaclului, poetul Cezar Ivănescu, anunță pentru prima parte a cenaclului rezervată lecturării pe poezii: Mircea Drăgănescu și Eugen Bela Popa, precum și pe poeta ieșeană Bianca Marcovici (ale cărei poezii vor fi citite de Mihai Cuișman). Mircea Drăgănescu (jud. Dimbovita) și-a citit ultima sa carte în manuscris intitulată „Poeme inefabile”, iar Eugen Bela Popa — „Nouă pentagrame, iar Eugenia despărțiri”. La discuții au vorbit:

Marin Celdandru: Eugen Bela Popa, cu vocea sa caldă, mizează în poezia sa pe teme mari, pe care le rezolvă foarte simplu, posedă un limbaj cu tentă oraculară, imaginea construindu-se la limita orizontului; Mircea Drăgănescu scrie o poezie a cărei splendoare și strălucire imediată se revine din ambiguitatea poetului de a crea o metafizică a culorii.

Mihai Cuișman: Poezia lui Eugen Bela Popa este o construcție narativă, cu liminalitate, orizont tematic, o poezie percutantă, oscilând între macrocosmos și microcosmos. Bianca Marcovici scrie o poezie de vibrație internă, o poezie a cotidianului și a intuițiilor feminine, care uneori sînt fundamentale, o concentrare la maximum a expresiei poetice în idee.

Ilie Bădicu: îl consideră pe Eugen Bela Popa un poet de mare clasă, cu virtuți deosebite de plastice, un caz de înaltă realizabilitate, un dialog al artei literare, poezie și muzică. Despre Bianca Marcovici afirmă că scrie o poezie născută în existență și care există și o pictură născută în cotidianului, a faptului divers că care se confruntă zilnic.

Sandu Stelian: apreciază la Mircea Drăgănescu unele poeme, și anume aceea în care poetul este grațios, parnasian, iar la Bianca Marcovici remarcă explorarea cotidianului, o anumită mitizare a administrativului orășenesc.

În încheierea discuțiilor, poetul Cezar Ivănescu concluzionează că Eugen Bela Popa (care la cei 64 de ani ai săi n-a publicat încă niciunde nici o poezie) este un real talent a cărui experiență de viață și așază este autentică, de asemenea că Mircea Drăgănescu este un poet cu evoluție foarte sigură, dar respectabilă în sensul că nu este șocant, iar Bianca Marcovici — o sensibilitate dublată de o intuiție feminină, așa cum și scrie de altfel.

Hero

mircea cristea

Unde mă duci?

Unde mă duci ochi inmugurind în carnea unui gînd nerostit și nu mai pot pătrunde pină la chipul tău sculptat într-o lacrimă ?

Lumina

Prea curtează lumina scormanind intunericul.

Prea multe lacrimi în apele mele topti leabăda pe patul de moarte.

Oare și tu

Oare și tu imi vei vorbi cu glasul statuii de ceată din indestularea clepsidrei ?

Aș putea rămîne pină la capăt invitat în infern fără să citesc pe chipul tău sufletul răstignit ?

Pădurile

Pădurile s-au destrămat apele-n lacrimi au intrat durerea frunzei se ascunde unde ești gîndule de unde ?

Dincolo

Cu toții au plecat dincolo. Numai mina ta mai flutură un cuvînt.

Nu se mai vede decît o margine de suflet tremurînd în neliniște.

Ce se poate face spun zeei dacă oameni au plecat și nimeni nu mai poate spune ce este un zîmbet de copil.

Lucrurile

Ne mai trebuie o durere de moarte să ajungem în lume Strigau pină rămineau în copitele cailor bărbății osteniți și nimeni nu se urnea din loc.

Rareori lucrurile se întrebau unde s-a făcut acea uită din care ieșeau să zboare pămîntul împovărat de fantasmă.

Tablouri de Eugen Bratolof (în paginile 5-8)

iuliana paloda

Piatra din mine

Plînge piatra din mine cum încerc să vă mint, —

chior de pîi că vă mint

plînge piatra din mine —

pentru că piatra sălbatică e, pădurică e, nevătă de noi —

decît ochiului singelui cel ascuns de mine într-un cer nevăzut,

decît celui ce-mi scumbea mie strîngînd —

indurerat-vă, indurerat-vă, și pricepeți !

Pasărea care mă bea

Se făcea că sîntam ochii zeului orb și cum zeii să vedă-ncepea — cu fiecare sîntare a mea

și atunci — pasărea de obanos a venit, m-a cuprins cu ghearele reci și cu aripa,

peste ochii mei sălbatici, peste inima, pină cînd, luminată singe al meu mai singe —

Nu mai eu, numai eu astăzi-voi, — peste ochii mei sălbatici, peste inima, astăzi-voi setea, astăzi-voi setea

care mă bea ! ..

Această veste

O, port această veste ca pe o haină a singelui !

O, port această veste ca pe o haină a singelui !

Ca să îi scriu am uită pășni iubite, am uită pășni ca să îi scriu —

O, iată, acest albatros am uită — și-au venit pășni, au venit pășni iubite,

O, iată, acest albatros am uită — și-au venit pășni, au venit pășni iubite,

Privește-mi ochii și bratele !

Privește-mi ochii și bratele !

Nespușele

am spus de trei ori — o pădură păgînată am arat de trei ori — o timpă bălănată

am pierdut de trei ori — prima-o vorbă nebună,

Ca să mă iubesci —

am dezgropat de trei ori o fîmbră imbracăta-n plînsora-de-Lună,

am dezgropat de trei ori o fîmbră,

Ca să mă iubesci —

de trei ori trebuia să-nrăgesc chipul tău — jumătate vis — jumătate în-mă-bună,

de trei ori trebuia să-nrăgesc chipul tău —

a jumătate om — jumătate sarpe-cu-Lună, a treburii se devin de trei ori

jumătate om — jumătate sarpe-cu-Lună, Ca să mă iubesci ! ..

Natură cu personaj

Eu — sint O inimă gînditoare.

Umbra cuvintelor

Pasărea zboară, pentru că aerul este dimensiunea reală

a păsării.

Eu scriu din dragoste de oameni, pentru că dragostea este măsura ideală a noastră.

Tatăl meu

Există un Munte-al-Răbdării și un aostol — pe care iubindu-l, mama —

primeste scrisori, de la ochii mei.

george geacăr

imersiunea (II)

lingă obiecte, lingă fiecare părăsesc cite-un ins curios peste fire, tine să le cunoască-ndeaproape.

am să trec să-i adun să nu-i pierd din vedere, ducînd să-i io,

parcă mă văd într-o oglindă plesnită, parcă mă văd, dar să nu mă las impresionat de nimic.

să uit povețele, și pe tine, bunico ? și să fiu gol, un tub dezafectat, unde pot să ajung ? ce mă poate-ngrazi ? sint inocenț, pubelă de argint, nefolosită de argint.

se-ajunge greu undeva, oriunde, deși pare că-am mai văzut ce văd, ce greu se merge înapoi.

căci te trece fiecare secundă, căci esti în beregata timpului, și-ar trebui un bolovan de git.

o, cînd eram copil ei, da ! deci !

copil eram copil-mi !

copil, nici nu-mi vorbești ! ce să-nfeleg din asta ?

hai să mimez un joc : „ cînd vei fi mare ce-ai să te faci, micuțule ? — hi ? ! mariner ! — aiurea, ai să te faci profesor. —

o, mi-amintesc cum le vorbeam o limbă veche incizată-n pietre și ce răspunși mai dădeau în dialectul lor adus din țări mai calde !

eugen bela popa

Elegii de miezul nopții

IMBRAȘAZA Primăvara cu numai lumina privind cînd miinile și s-au înăsprit să mai poată atinge muguri. Petalele vinete, și buzelor nu le-a mai sezut bine Sărutul ; nici pe frunzele rămase în creangă de toamna.

Tînărul templu s-a surpat aici după ce clopotul a tăcut ! ..

Acoperă-le, Timp ! îngroapă-le, Timp ! uită-le.

II

CUM CULCA tăcerea pămîntului în țipare limea lîmpele, lăzvorul lîmpele fără țipar, lîmpele lacrima !

Cum nu e puterit niciuna din stăbui după ce clopotul a tăcut ! ..

Incît invinsă ești de firul verde neputincioasă piatră,

în chiar piatra ce-a fost cîndra în Templu piatra stăruindu-lîmpe pe care am ars — din toate crăpăturile omida să-și zboare fluturii din crisalidă.

Cînd peste veac biruitoare-i clipa, acoperă-mă, Timp, îngroapă-mă, Timp ! uită-mă.

III

DE MI-AR fi încăput în cuvinte gîndul și răsularea

me te mai căutăm, cum cerșetorul nu bătea gal în poarta gînnarelor pline ;

Nemîșicîit estazol copacului înalt una cu zarea.

Nici vinul acesta n-a încăput în pahare — și moarte rizînd ca niște amintiri, de nimic ;

Olar fără crezul Sărutului ce umple ulcica ; ulcior vîntut, fără miez...

Si-am intrat viu în buca cartului zmăluit de razele lunii pentru visul de-argî și mort.

IV

UCIDE-MI Galul ființei (ce nu se poate ucide) Tu, Netărîmîță lîmpeze privirilor spre marelă larg —

ci țărîmîță marginea cheii, în care mă răsucesc

de milenii și nici o poartă nu mi se deschide.

Ulcică de lut — cuvînt — din care aș fi vrut să beau întreg Oceanul — și —

nici mătasea lui albastră pe care s-o port nu am putut.

V

TEASTA MI-o am golit pentru festin și lutul ei nu era vinului pe potrivă —

Schimbă-mi-le pe divin cristalul acesta, lîmpezi marginea Cui dor mai puțin...

care născocitu-s-a pentru seninul pămîntului viu,

Muzică... Neîfșec trupul tău, ce usurează statuile să-și zmulgă din piatră albele trupuri ?

Cînd sublim iti tac înălțimile, blînzi gîndacii negri și tac în preajma mea blind urîtenia...

Și... de atîta liniste ce-i, aud către Marsiaș pe Apola cum latră. Decît invăluirea netrupului Tău imi destramă ce al meu nu e : Cerne-mă, alege-mă, ia-mă.

VI

CI LASA PERDEAUA — rece povara nopții să nu-ți inunde galul fără leac ;

Din ochi stremi și prave vie să nu-ți ardă pustiitorul dor fără leac.

Piciorul desculț tot nu mai deapăsește apa înghetată de nisipurile deapăse.

Aici, sub cerul frunții, lumea munților începuse unde vultur n-a cutezat aripa să-și ridice, cum vultur nebunia icarilor de la aripi mai sus.

Și-atîta a fost mindria soarelui ingenuchiată de biruitoarea icarilor cădere, că nu mai știm unde-i nisipul aprins de apele-înghetate, nici în care dintre bălăii a biruit învinsul.

VII

PE CE TEMEI, cînd lumina apelor ni-ți tremurată ?

Și... unde să-ți mai aduni pe oglinda tăcerii zîmbetul tînr, cînd muzica singură îndreptăște tonul

pe care vorbele ni le-am rostogolit ca baloană !

Oprește tinereții tale de aur cununa ce-mi dai —

în rest, decît lauri, doarea șade frunții mai bine.

Blestemat neastîmpărul acesta ! și adîncul tăcerii ce nu ne incăpe, de parcă în aburul Meu subțire și-ar gîndi lîmnu

îndrăzneala ta, Lume... și numele meu — cu numele nimelului una — pe toată spinarea Universului s-ar voi desfășurat.

Era tacma ceasul de intuneric cînd piatra s-a deșteptat (din somnul de piatră) și-a văzut cit este de slabă... întreab-o !

Ea să ne mai spuună acum pe ce teme ; și încă

o dată : de ce teme, Pămîntul imi ia cu imprumut răgetul, de cite ori vrea să imige (în strigătul meu să-și reinvie parcă osemintele timpului îngropat)...

Și pămîntul pe ce teme de furtună își caută în osteneala mea neliniștită Odihna ?

Mă iată, Lujer de Om cu frunte de-azur ? Ci doar împrejurul frunții tale copilărească-se laurul de aur ce-mi dai...

Și pe unde ape nemăsurate, Copilărie, nu fi-vei aglîndă de poezie netremurată, în care să Ne privim Zîmbetul Tînr ca Veșnicia.

VIII

CIND VOM scăpa de uscăciune, Gîndule ? Piatra te-a întrebat,

de se juca neantul cu ea pe caldarim de-a scînteia ; în stingăcia lui de mi-a numit-o lîmnu.

Cînd vom scăpa ?

Să ne scriem fără vorbe uscate Poema... Obscuri și tăcuți, cum Tăcerea își trece obscur prin tăinurile firii cenusă...

(Înțiuți tău sprijin de pămînt, nepămînteanul meu Gînd)

Cănușă ! Ci „Vouă !” clamînd, marilor goluri ! Vouă cărora, tremurată, frunza ploplului nu v-a spus niciodată nimic

și nu știe memoria condeului de cînd o aude tremurîndu-și fîptura : „Sunt minunată ! lată-mă, sunt”.

Rănită și neînțeleasă Tăcerea cerșia urechilor cuiva tămăduirea... Și vorbele mi se iviră gîndină pe galuri de lobă ;

cumplit potop, soră a mea... Și... îi-am înecat cu apele înălțimea pe unde nu am știut cum te chiamă, Frunză de plopl... Frunză de plopl...

IX

INSOMNIE SĂ fie, ori nu mai mă încape intunericul ? De ce nu dorm ? !

Spăimîntător mi s-au lățit umerii ! Mi s-au proptit în marmura intunericului, negră,

umerii, creșterea... și pe toată atingerea țărului imi scînteiază litanic.

Negreșit este o margine aici, să mai fie de mers ?

Decît că... iar ni se ivește ploplul în drum — mereu ploplul...

Nu cumva te dor și pe tine gîndurile lui, creștetul, umerii lui, virful ploplului ascuțit condei peste file cerului albă... Sau creștina de cremene lovită știe mai bine să scrie cum ard zăriele tale pe unde de lumina dreptă te desenează rotund,

pe unde de lumina dreptă te desenează rotund, și deslipește de zmolă desenul cu dalta, te descătușază... Ci să mai fie de mers ?

Cînd își pune fereastra perdeaua albastră e semnul totuși că se face ziua.

Cîtă puderie de fier și aduce inotat prin plumb memoria fosilei nu-și aduce aminte, nici mîntea uscată de pe care stei se poate aduna vieții... ultima... Floarea.

S-a-o făcut ziua atît de tîrziu... Culcă-te împlă ostentă pe Lucafăurul Dimineții.

andrei zlatelescu

Pîndindu-ne, așteptîndu-ne am învățat Eu vinătoare, tu visul.

Tu rege, tu rege, Tu Tigru !

☆ ☆ ☆

Atacă apele nedumeririi treceau vagi peste ochii tăi,

Și mă pierdeai din nou în somnu-ți treaz Rătăcitor o frunză albă va atîpi puțin, un ceas, pe niște monezi.

Incet între argint și umbră ducînd atunci prin iarbă steaua lor.

...Cînd din pupile-nșelător, își dădău ca d-up-o pinză ruptă Fugară lumină de seară, mirarea Avînd același nume straniu, Azi.

Proiect pentru o după-amiază ideală

Ingerii erau blonzi și toamna, tu visul... Se făcea că nu mai rămăseserăm decît

Tu și cu mine încercam să ne conving că ferestrele n-ar fi decît

Rotunde. N'aveam soare, dar aveam Fereastra. Și o voce parcă

imi tot șoptea „Vezi / azi grijă, „Nu / ai grii în boala Zugravilor de albastru”...

Din unghiul acesta (I)

Această celală pită din lună drept în cana mea, Cu rîni răcorase ori tulburi acum polei-mă-va.

Speriat toarță ca de o mască mortuară De peartă promișă luminată și clară ;

Ca grădina lăsată în urmă de-un abur Crescîndu-mi în gură o gură de aur

Crescîndu-mi pe buze un sărut sibilin Din gîndul alung, unde un plaur Răsări-va-mi un timp înțeles ca un îmn.

Înbito imbată-mă acum cu dulcinea trăiere lîndu-ți miingiere și binecuvîntă

Gînd sbrător unui craniu oval, De-un poem amățit Ca de o apă adîncă.

Din unghiul acesta (II)

Vinaseșem un rege în trapeze tale Visaseșem un rege în ale mele hățșuri

O, ce iluminare ! !), Om ochi ziditor prin spărturile zidului. Cu pas temător vom găsi luminășuri

mihai culman

Pasărea

Cind azurește pământul pasărea plutește în vid prăpastia oprește aripile scîlpirea de bucurie la sborul de repaos copacului i se deschid două drumuri cîntecul pasării sună ca singele

cupola privește prin ferestre pe Solveig se învîrtește egal în lumina farului cîntecul apelor se lipește de stînci

Nesfîrșit dialog

Iubire obraz de apă clătina de stele plîsul tău astral cu lumină rece și tăcerea ta e roua din clepsidră nesfîrșit dialog al inimii

Vivere!

Miine va ninge iubito și vom privi înapoi corbii suspendați hai să prindem tălpile în deal inimile topite ce se scurg din crater respiră în noi caravana înaltă unde o clipă singuri pe scut strigăm de urit VIVERE

Ușa gîndului

S-aprind lăcărul de crin în văzduhul moale pilpiiie licurici la ușa gîndului deschisă spre lună pălește în frunze ispița florilor mătasea norilor pe selenă ciobită corn uscat de milenii

Fluier

Singerez printre trestii în apele giorocului ca o pleoapă plînsă

Țărutul privirii

Pe tîpsie capul lunii tăiat la chindie în pridvorul norilor murții cu buzunare de fier scutură brie spre depărtări scîrție așternutul undelor la picioarele ciutelor gîndul întirzie palid în nopți fără fund fereastra cernită de castani atîrnă ca un steag pe cîmpii cu stele țărutul privirii are spirale de tril

Dansează

inmărginirea în fluieri de craiovi

Solveig lied

Marea se oprește în brațele ei o plimbă cerul cometa duce voaluri pentru mirese

ion covaci

Jertfă

Ca într-un ascensor zănatîc fiecă cîvint i-o smucitură. E semn că urc din nou în poezie camera mea modernă de tortură.

Aș vrea să cobor dar e tîrziu și-ar fi laș. În ușa deschisă risul meu face zgomotul unui oraș...

Ochiul

Mă pot juca pe treptele umbrei sub ochiul rece, învîtat să sugrume ochiul lăuntric, cu gene prelungi căzute - gratii - între noi și lume.

Dar plîngeți zadarnic : ingerul somnului nu-l pot aduce pe ceru-i invers. Sint doar un fluier pe calea închisă spre univers.

Ca lebăda

Ca lebăda trăiesc, pentru un singur cîntec. Piatră sint, albă, aflată de cîntec pe prund ridicată pe ape și de-atunci lebăda. Blestemat să fii frumos ca să pot purta cîntecul

morții, pină bate clipa lui în marele clopot trebuie să plutesc printre voi, liniștiți amenințare.

Umbra

În fiecare dimineață, noaptea se face lîntoare și ne urmărește prelung, fără milă, fără moarte, urcăm în zi înfricoșată, ca niște amurguri, hăituiți de mica noastră noapte. Ne trece citeodată plîsul mut de-a fi legați pe veșnicie de beznă și-o zădărim în amiază sub tălpi, dar spaima lui Schlemil pînă dește în noi și rotește mai departe Pămîntul.

victoria milescu

Tentativă

M-am întors din drum pentru a scrie aceste rînduri afară era soare erau oameni, și eu m-am întors m-am incuiat în casă pentru a scrie era liniște în jur lucrurile făcute de mina mea imi șopteau bine intenționate : ești tină ră încă ești cutezătoare ai tot ce-ți trebuie...

Zona tăcerii

Eu stau în casă la adăpost și tu ai plecat în noaptea rece căutînd drumul ce duce spre nicăieri fără haine fără lumină eu stau în casă la adăpost și nu pot să dorm ascult muzica vocea ta, ploaia aștept să se spargă fereastra pereții...

Ca o vocație

În interiorul culorii santinela de foc mă sechestrează în miine cu indeletricirile ei măruntă dintr-o dată nesperat de subtil imi pune mina infierbîntată pe piept nu, încă nu...

Interior

Mă demachiez imi scot penele coapsele nomade încep să spăl rufe cu trupul frînt unghiile sîngeră în clăbuc apa de limpezit e gheață spăl îmbrățișările mingiierile, sîrutul spăl fiecă secundă trîită împreună cineva sună la sonerie...

Caldarim

Tristetea mă împinge melancolia mă reneagă ura nu mă cunoaște moartea nu mă vrea durerea nu m-a botezat încă bucuria nu mă vede fericirea nu mă presimte tu mă bănuiești bei ceaiuri tari, fluturi bancnote colecționezi ploii...

Curs liber

Tabla neagră pe care scrie profesorul slăbănog cu ochelari tabla neagră ștearsă cu buretele inumaiat în oțet tabla neagră care se uită pe fereastră cu pieptul plin de corijențe care derutează mugurii care inghite atîtea prostii tabla neagră care își scrie singură pe frunte canonul și pleacă-n desert tabla neagră cu reflexe roșiatice - sufletul meu...

gabriela crețan

În miezul nopții să te găsească culcat în sala cu pendul ca un monarh mușcat în somn de un șarpe și care încă mai visează, netrezit în devastarea somptuoasă, calmă ; mă voi întinde alături - ca un șarpe de mina mea cupidă strecurat la căpătii - și-atunci un crin regal se va deschide în mina stingă, ca o cupă cu otrava ce trupul și l-a urzicit sau ca o burbonică siglă, iluminînd paragraful sub care tot mai mult se înroșește mosca-i taciturnă.

Despre insignifianță și grație

Tăcere multidimensională insignifianță și grație un copil cu celestă virginal și impudic respirînd în mătase și umbră. Benedicțiune.

Despre dublet

Fiecare lucru are un dublet al său care-i este lucrului acela zeu are un antipod carele este pentru el Maimarele ; fiecare viețuitoare fie ea pește, om sau zburătoare poartă în sinele său ascuns o altă față de nepătruns, închide în ea cum chilia un schimmic chipul potrivnic. De aceea în fiecare din noi izvorăște magia lui doi.

Pica și trefla

Cafea amară, drojdie iute în ceașca de porțelan, balsam sau erzaț ? octombrie auster ca o dantelă scrobită la gîtul ambasadorului ; piese de domino pe pardoseala lucie și numere care se amestecă. Vreme de naufragii secrete, în bucătărie, în mijlocul zumzetului colocvial, de pasiențe fără speranță, cu pică și trefla la drum de seară, pereche fatidică purtînd ghinion, vreme de hara-kiri, octombrie ca o lepră galbenă sub dominația scorpionului. Aș putea să scriu o cronică a plictisului seniorial așteptîndu-te în mormîntul de olandă, în ceață, cu grima întinsă pe față de ploaia

virginia sofican-mehes

S-a înzăpezit răsufierea iubite ultimul cuvînt avalanșe l-au acoperit ecoul m-a cutremurat prăbușîndu-mă frîgul spirală revoluță cade cald... s-a înzăpezit răsufierea iubite între atîtea contururi uitate...

Mă privește din oglindă gîndul meu tulburat de revedere nu poate fi vorba !

Ca un frig brobonindu-mi pielea ca o algă colorindu-mi frica ca un cuțit despiciindu-mi întrebarea te apropii Nedumerire !

Insomnie

Sub povara somnului care nu vine lîană întirziată să mă cuprîndă cu brațe întunecate să mă dezmiereze senină să-i fie vraja și ne atîns ochiul de insomniei sub povara somnului care nu vine nerururile neliniștei mă umbresc...

Stară de grație

Descult mă străbate fiorul tîind calea liniștei... cită primejdie se consumă în această plutire - arc deschis prăbușirii...

ca o rolă desfășurîndu-se-n gol, un decalog eliptic, o compilație incertă privind arta colomniei, aș putea să arborez în geam pentru recunoaștere steagul alb ca un țipăt sugrumat, ca o sincopă, să răsfoiesc incunabile, grimoarul roșu ca seceta, ca pupila Inchizitorului (și eu eram seceta, eram raza ochiului său), atîtea gesturi interzise, atîtea crime comise în somn de mine, călă a diavolului ce sint ! Dar tu rămii dincolo de ecranul de purpură, dincolo de dialogul cu moartea, de clovneriile lunii octombrie cînd visezi o noapte ireală cu Euclid, geometrică și pură, o noapte de dragoste în strălucirea rece, cartheziană.

O dimineață în decembrie

...cînd te desprinzi din viteline mătăsuri, cu un plîns al adîncurilor, cu un vaier reverberat de arborii înmărmuriti în singurătatea castă, aiurii de sufletul neantului, smulși cu bestialitate de un vînt indoliat... apoi pășești pe căi versatile, pe hărți de mercur șerpuitoare infierate în chiar pielea ta sensibilă, în pleura caldă a nopții rănită de stele volatile.

Alphard

Noi rătăcitorii, noi pribegii fără pămînt, fără țarm, fără casă sub stelele cortigiane aleșii de steaua nefastă

pe umărul vostru, stăpîne, strălucește un semn nelumesc : triumful roșu în mijloc cu un roșu ochi diavolesc

ci iată-nghetata lucoare e raza aivei Alphard cum spumegi, walpurgică mare în jur, vezi, oceanele ard.

Noi cei lucizi, vîzătorii ascunselor anamorfoze trîști de-a avea privilegiul greu profeției osmose

am scris hieroglifele toate și cercul și sfera și cvadratura cum spumegi, walpurgică noapte, tornade de flăcări mi-tunecă gura.

Captivitate

Nu sufăr... cînd rana s-a vindecat o îndrăgesc nu o ascund ochilor care o sapă mai adînc în carne cu întrebări și nu rostesc nici o lăgadă nici un cuvînt și nici o pradă nu-i mai docilă nici un scut nu-i mai de nepătruns ca propria capcană...

Inchide ochiul incercuit de noapte albă se așterne umbra tresărînd pe pleoapa dintre noi ceață mai păstrează cuvintele pătate...

ioana dana nicolae

Umbre

Dragostea naste pe furii oameni și păsări, cu miini rozalbe trage de margini, se chinuie, hidoasă ca o bătrînă împodobită, mîloasă ca un crater ce se abține ; mi-e tot mai greu lîngă tine, moartea mea, umbră crescută pe trup, (celulă gemelară-străbatem oțelul amiezii un cer care-și tot înalță catargul) ; singe al meu, cosurile tale cu garoafe au putrezit, roșul viu se clătina tot mai strîns, petală cu petală ; mica viotă se strecoară în zori printre noi, carnea ei gri tremură în lumina ceoșoasă din salon ; neștiutor, puil de prun își poartă rodiu fără tristețe ; singurătatea ta - o transpirație, mirosul ei alungat în zadar ; mi-e tot mai greu lîngă tine,

marius petrescu

Fără titlu

Dacă toate orologiile s-ar opri dintr-o dată noi doi am rămîne singuri - în aerul timpului -

liberi, ca două secunde fără de sfîrșit !...

Miraj

Se ridică ceața incet și rar, în valuri grele - ca o lumină de ingeri ce se trage de pe lume, lipsind peisajul de mister, lăsînd priveliștea fără soartă

și zarea clară, orizontul limpede și rece rămîne singur acum : ca o cenzură peste imaginea îndepărtată a lumii...

O Groenlandă pentru un om

Prin somnul meu astă-noapte a trecut o lacrimă prea rece : și-am visat cîmpii de gheață, munți geroși și-un patinoar de fluvii vechi (ca o stînsă groenlandă ce-aștepta un singur om pentru a-și topi incet malurile mari și grele) -

fără frică fără jale !

Ca o stemă uriașă, invinsă de singurătate...

Curcubeul orbului

A venit tăcută moartea să mă vadă : era tîrziu și mi-a fost greu, de unul singur, între spini și umbre, în liniștea dintre furtuni, de la somn pînă la singe, de la scrum pînă la stea...

A venit deodată moartea să mă-ncerce : ca vederea pe un orb învîtat doar să audă curcubeul !

Invocație

Demonul meu tu, cel ce mă bîntui ! spinul meu sirguincios, lanț grațios și eficace, biciul meu avar, pumnal frenetic, cătușă devotată, tu, cel ce-mi hărăzești, prea-nobilă armura interioară de suferință, îndurare și extaz, tu, cel ce mă asemeni cu un secret tezaur de suplicii - Demonul meu ! - te invoc în numele iubirii : vino, iertat fi pururea, căci altfel pieri vroja chinului acestuia...

poveștile noastre se țes, se țes ;

tragi de o perdea lumina, în spatele ei mica viotă direct de la sin batîșorul plin de lapte și-l scoate ; singurătatea ei lipă dintr-o cameră îndepărtată ; mă biții într-un aer sticlos. bărbatul trece pe lângă sufletul meu nenunțit,

se îndepărtează și se indoiște, ogar fără miros, privire secată, umbrel al nîmănu.

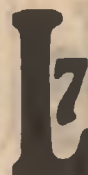
Timp de veghe

Timp de veghe, în trup respirația plăpîndă ; de-ar putea bruscă să se spargă lentoarea ce-atit de des întimplările li ne-nveșmintă pasăre ucisă, căzută, lentoarea, așteptarea prelungă - femeie îmbrătinînd cu miinile goale.

În valuri curgînd pasărea se pietrifică în carnea mea ; poate pîntecul acesta ascunde o păpușă de nisip,

gheara de vultur a paralizat dintr-o dată pe creștelul meu ; e devreme acum, răbdarea stă hohot într-o gură închisă - lucrul rău pornit meșșugurului nu-l sfîrșește o viață ;

hei, noaptea asta a pietrei - colți apăsînd pe mătasea retinei, hei, noaptea asta în care sunetul e harpon lîngă, ruginit !

dan david

Discurs asupra metodei

Ea era ambiguitatea și ambiguitatea este o calitate.
Ea era gloria și gloria este o neînțelegere
poate cea mai mare neînțelegere.
Vreau să zic că Ea era proiecția de vis a bunicului meu boghes.
Dinsa era dulce ca o privire de vitel cu ochi albaștri.
Ea filosofa și a filosofat înseamnă să te deprinzi să mori, de unde se înțelege că dinsa bea ape minerale cu senorul montaigne și cu lordul dumitru radu popescu.
Ea călătorea cu hokanaua de la singarozia la mascarlas și buzele ei de zmeură lăseau un sărut frumos pe fila zilei de azi.
Mai suna-vei dulce corn pentru dinsa vreedată ?

Portretul unei doamne

Aceasta este doamna gide pe care n-o cunosc din liasă de perspicacitate și reverență și care se culcă-n cărțile pe care nu le-am scris și acesta care nu scrie un poem despre dinsa nu e homer milton sau boghes dar vă poate povesti în taină că cineva mi pipăie sufletul de ani de zile și de-ai-a mi-e atât de frig.

Istoria bizanțului

În vatră emoțiile noastre troznesc ușor

suntem aproape singuri
suntem singuri
suntem atât de singuri
incit noaptea se lasă murdară și goală
și galbeni trec ingerii bolnavi de la școală
și obosiți trec ingerii bolnavi de la școală

și cinte poezii poema lor vană, Altamira
noi ne iubim liniștiți în vatră
și ridem în flăcări și nu mai murim odată

Tratat despre

îndreptarea intelectului

Nu vorbele ei mă chinuiau.
Nici agresivitatea gestuală.
Ideile nici atât
erau așa de ușoare
se risipeau așa de repede-n aer

Privirile ei mă izbeau peste frunte
implindu-mi poemele de sine

și-n locul izbitorii a rămas o grupă albastră
de unde răsare luna

corneliu zeana

Alétheia – to aléthes

(Adevărul)

Intrebările
Se înșirau, parcă, de la sine,
Fiecare răspunzând celei dinainte
și provocând-o pe următoarea,
într-un ritm fierbinte
De dialog-monolog,
De monolog-dialog,
Amelitor gonind spre dezlegare.
Iar dezlegarea celei de pe urmă
Le lămură pe toate cîte fuseseră,
Pînă atunci nu numai nerostite,
Dar și neplăsmuite,
Care, erau, de fapt, începutul.
Adevărul izbi ca fulgerul
și fu simțit în fiecare fibră.
Facul său topi materia
Care a încetat, atunci, să existe,
Spațiul a explodat înfinit, fără zgomot,
În spărtura de-o clipă a timpului
și, după aceea ?
După aceea ?

Da, după, aceea, desigur
Clipa, clipa cea necuprinsă
S-a mistuit pe sine însăși,
Iar timpul s-a lăsat ca o peliculă de film
la montaj.
Prea nu se potrivea, fragmentul acela,
cu restul,

Care se înfășura, încet, pe mosor.
Iar partea aceea a ieșit din film... nu se potrivea...
Desigur, ca într-un fel de album, a rămas ceva.

Pe care dacă cineva l-ar deschide
N-ar vedea nimic.
Absolut nimic.
Un fel de adevăr absolut

Plecare în zori

Ploua mărunț prin ceata dimineții...
Abur ușor, păreri, închipuirii așezate în viață.
De crezi c-ai prins-o, pumnul nu-l deschide,
Continuă să crezi că-i înăuntru.
Păsări și frunze se desprind în zbor,
Ritmice plutind, ademenind trecutul.
Fără-ndoială, câștigăm ceva cînd pierdem.
Si-acum, din noi, cit oare ne rămîne,
Și cit, din noi,
Lăsat-am înapoi ?

Rai

Pe-atunci, grădina paradisului, toată,
Era o floare de tei în părul tău.

vasile amarghioalei

Tensiunile supreme

Spiritul nostru desface
ușoarele urme ale vrăbiei pe aer
ca pe o gravă eternă suprațată de granit
un deșert al tensiunilor supreme

invocind prin aceasta
nu drepturi
demult consfințite
a țară iubitoare deplină
a patrie fericită
ci rostul acestora
înțelegerea lor liniștită și pură

Semn

Acelasi semn de întrebare.
Ai să apan – imi spun mereu –
Din nu sibu ce afund de zare

În plină zi

Rugină-s toate.
Mai poți doborî tu, acum, un salut
amenințător

Mingierea unui scrum
Sau s-oapta spinzurată de raci roșii

Nobil cînt să păstrăm
Să nu lăsăm deplină zi să intre-n întuneric
Șopînd pe înțeles : Cîntați-mi cîntecul

Istorie

Raza pe un munte de aur
Să cuprindem toată întinderea

Mai întii locurile nebătătorite vreedată
(Ele tresar ca un om după vis)
Apoi ultime dărîmături
Fără speranță de sănătate...

Strigătul nostru a desfăcut temelia
Acopenind-o cu propria cenușă

Istoria își spune cuvîntul
Granit s-a mișcat în pămînt
Se așază drept, ca stîlp tensiunilor supreme

Blow up II

Romanta unui balcon adormind pe cețuri
Fără cuvinte e ziua

În noua dimineață
bi-ai udat fruntea
cu semnele sălbatice ale toamnei

călin angelescu

Zborul în cerc

El va fi Omul-posedare.
Din dragoste pentru aripă
inima lui albastră va fi,
oasele lui pe cîntarul vîntului
se vor putea măsura.
El prin cornea ta va pluti,
dorințele ti le va duce pînă la capăt...
Îl vei crede inorog și-l vei lăsa să pătrundă.

Vei fi mama pruncului
și iubirea lui va fi inspre aer.
Îi vei spune :
Zămisirea ta a fost mingiere de carne,
moartea stă la capătul ei și are firele verzi.
Îl vei binecuvînta și îl vei stropi cu noroi.
El va asculta și va căuta să priceapă.
Va crește
și dinspre aer nu va mai fi nici o iubire
de posedare.

Apus

Pe epiderma fină a obrazului tău
asemenea unui țigru pîndeam gîndindu-ți ziua
de miine,
asemenea lui mă pîndeai în fiecare noapte
spre a te dărui aceluiași cutit șlefuit.
Altfel, jur împrejur, arborii blînzi
ne gîndeau vegetal,
bulevarde de iarbă candido popoare de fluturi
ne așteameu sub genuchi...
Oh, la toate acestea le spusese pe nume
acel apus coborîtor prin copaci,
acel soare intîlnit și rotund
la umbra căruia cu umerii goi, din ce în ce
mai căzuți,
ne desenam zilele, nopțile
în urletul țigruului
ce îmbătrînise așezat pentru pîndă.

Vacuum (II)

Dintr-un perete în altul
se înșiră golurile unul după altul :
în cel mai apropiat stau eu
și drumul timpului imi pare a fi
orice lucru ce cade în spirală.
Astfel de mă cuprind pe dinlăuntru
scot coarne tremurătoare de melc...

Dacă aparțin experienței

întrebînd întrebarea la derviși
cum poate caiacul și țărîmul și lacul
să fie
primărirăm răspuns din orice faianță
descriș
„dacă ele aparțin experienței”
așa vine deci adevărul căci unul e cel
care călătoria făcînd-o
vedea despicarea din apă
și timpul adus la piramidă
rupind fenomen

Înăugurarea unui semn

prin explicarea momentului
umbririi
umbra unui obiect mic
descriș mai mult
ca o carte.
Atribuirea unei zile cunoscute.
deschiderea prin posibilitate
a valului consumat
o dată cu muntele ; iar

Atunci strig, imi scutur oasele,
frică sint tot,
iar moartea mi se pare cit casa.

Avalanșa

Albul ei,
cel mai alb dintre faldurile întinse la sud și
la nord,
vale cu plus în care leopardii sfidează,
e tot numele său – trup prelung, prelung
prin care materia se petrece.
Iată, este ceasul așezat al amiezii,
desfacere a zilei
printre tremurătoare cadrane solare,
el poartă numele meu –
ciudate semne în poala stomacului buretos
și lanat.

Îi voi spune :
Astăzi vei fi înodată de miezul cel dulce al
timpului ;
de ziua de miine ;
te voi uimi și atât de multă mirare
brațele mele nîcîcînd nu a vor cuprinde
vreedată

Viermi sinuoși, sidefați
ne vor surprînde pe metereze inalte,
vor spune numele meu și al tău.
Iată, zăpezile albe, cele mai albe
vor nînge de la sud, de la nord
pe cînd leopardii avalanșe eterne vor spulbera,
așezînd pînă rotundă și albă
între mine,
el – copil cu corpul rotund
și rotund petrecutul tunel al trupului tău.

george chiriță

opinia lui indesată de un telescop
al nimăului

Cel neatent

superioritatea greutății descinde
din insistența unei neatenții ;
pe fășșan sub stîncă
e bățul contradictoriu al
obiectului găsit
cînd universal există neobservat
iar iarna grea atacă
lupul
pe care nu l-a văzut nimeni.
la toate acestea un amnar am uitat să dăm

mihaela muraru-mândrea

Tornada

În această noapte continuă
în întuneric preluat de particule
ne prelingem odată cu fluidul
încercînd din cînd în cînd trecerea
dincolo de granița violet.

Acolo într-o mare de lumină
îmbrățișarea noastră,
tornadă luminiscentă,
crea spații finite
lumi mișcătoare
rămînînd dintr-un Tot,
Ideea.

Prînderea noastră
nuntire ucigătoare,
desprîndea întunericul de lumină,
absorbea viața de pînă atunci
fereca trupuri în singe fierbinte.
Ademenitoare, răvășitoare
era această stringere.

Cruzimi fără început,
fără sfîrșit,
desfășurat sub poala furtunii
ca mai apoi să ne revărsăm
în marea luminii
cea fără adîncime,
cea fără întindere,
cea fără culoare,
cea care exista.

Călători, cunoșteam începutul și sfîrșitul
punctul și întinderea nemărginită
timpul și culorile luminii
expansiunea, prăbușirea, Ideea.
Într-o singură alcătuire
eram adunați
ferindu-ne continuu
de inexistență.

Nenăscutul

Fiul meu pierdut înainte de intrupare
umbră frumuseții tale imi întunecă sufletul
iar ochiul meu te vede
de după fiecare copac al veșnicei păduri.
Am încercat să te aduc Aici.
Tatăl ț-a fost vrăjmaș
cu întunecimea ființei lui
strecurată prin veriga de aur
a stăpînii cărnii lui.

Fiul meu bun, jale imi este că nu ești.
Lacrimele mele se prelinge la temelia casei
pămîntul se lasă,
picioarele mele se afundă și
pînă peste pîntecul meu
se-nalță mormîntul tău,
leagănul trupului tău.

Fiul meu din iubire pierdut
Păcatul nașterii tale nu este
îar dorul de tine

năruie ființa mea pămînteană și
liber imi lasă drumul spre tine.

Fiul meu nenăscut de mine și
de tată
zămislitorul trupului tău ne-a pierdut !

Fiul meu, pustiu este drumul spre tine

Nemurire

Uite cum invadează lumina
această parte din mine
cum în trupul meu cresc flori rotitoare
cum soarele pătrunde printre țesuturi
însămîntîndu-mi aștri în fiecare celula.

Cimpia fără sfîrșit
se răstoarnă-n mine brazdă cu brazdă.
Rădăcinile ierburilor rele
dou tulpini cu inflorescențe purpurii
unduitoare trec hematiile
printr-un răsărit nesfîrșit.

Moartea nu mai pindește.
Trecută e,
căutîndu-și alinare prin smircurile nefirești
din locul ființei mele
debordată în spațiul luminii.

Ou spiralat

Semînții nepămîntene
stăteau întoarse-n oul călător
invazia planificată era oprită.
Sub imperiul uranului
nu mai puteau încolți
iar nașterea lumii lor
trebuia aminată.
Înghesuite, fantasmale
cereau libertate.
Calota permitea cunoașterea
de prin lăuntru.
Atîta transparentă,
atîtea viziuni
și să nu poți atinge locul...
Revolta fierbea în spațiul oval.
Nevoia pornirii spiraltate
creștea,
freamătul devenirii
tulbura liniștea acestei lumi.

ilie bădicuț

Mihai în cîmp la Turda

Își țes în codri cîntul cu mierlele și sturzi
Lumini ca de comoră sub țară ferecată :
Trunchiat imi doarme trupul sub brazde-n
Cîmpul Turzii
Și capu-n vechea țară din munți descălecată.

De-aceea-n orice noapte, cu blîndă irizare,
Pe tot cuprînsul țării ard focuri pe comori.
Cînd – piatră unghiulară – porți țara pînă-n
zare
E sfînt să cazi în luptă și pentru ea să mori.

Trei țări se contopiră în pragul noii ere –
Mi-e inima la Alba, la București și Iași.
Descălecați o țară în sfîntă-nemeiere
Și-i sprîjnii țării pe trup de uriași.

Cămașa lui Tudor

– Tudor, Tudor, Tudorel,
Dragul mamei voinicel,
Spune-i mamei ce te doare
Că m-oi face vrăjitoare,
De alean să te descînt
Să calci vesel pe pămînt...

– Mă doare țara, mamă, mult mă doare,
Din Dunăre și pînă-n vîrf de munte ;
Dar nurile-n mine din izvoare,
Mă doare orice vad și orice puncte.

Mă doare codrul des, mă doare cîrîngul,
Mă doare iarba verde și pămîntul,
Aleaun nu cu vraja ta infrîngu-l.
Cînd țara imi așteaptă legămîntul.

Căci am visat, măicuța mea cea bună,
Că mie mi-ai căsăt s-o mintui sorții,
Iar riul, ramul, brazda pot să-ți spună
C-am îmbrăcat de-acum cămașa morții...

Nici aur n-are, nici măsoare-n fire,
Cămașa asta-i flăcără de singe.
Aceasta e cămașa mea de mire...
Dar nu mă plînge, mamă, nu mă plînge !...

Requiem panteist

Lui Grigore Hagiu, în memoriam

O viață-nțreagă ai iubit Natura...
Acum, cînd mergi la Marea Întîlnire,
N-au rost tristețe, teamă și mîhnire,
Căci vei găsi la sinul ei căldura.

Vor amuți și dragostea, și ura,
Cînd vor intra substanțele-n topire,
În panteista Firii contopire,
Căci vei găsi la sinul ei căldura.

Vor exala-n tăcere picătura
De pur parfum sorbit din ființa ta
Un crin regal, un biet nu-mă-uita,
Cînd vei găsi la sinul ei căldura.

Mergi să-nnoiești cu Firea legătura :
O viață-nțreagă ai iubit Natura...

grigore coman

Metamorfoza ciudată

Printre fisurile tăcerii
șoaptele
se preling pe sub cupola mată
a iluziilor
doamne, e tirziu și-ntuneric și cine
o să aibă răbdare
să caute poemelor mele traie de iarnă ?

căci legile frigului frig
toate nimicurile
cirpite cu vorbe

(...)
în timp ce
instrumentele poetice zac dezacordate
peste grohotișul alunecos
al hazardului
doamne, ce mă fac cu atîta cantitate de
muzică ?
care nu-i altceva
decît o metamorfoză ciudată
a reticențelor mele

Mecanica zborului

Un fel de timp ne scapă, un fel de timp
ne prinde

în mirifica mecanică a zborului
tocmai cînd

aureola unei tăceri
survolează încet
orele de veghe

iar singurătatea
își scutură încetul cu încetul frunzele
și viitorul
peste siguranța universală a inserării.

În tramvaiul de noapte

În tramvaiul de noapte
dorințele mele nămplinite
deveneau vizibile
precum luminile
acelui vehicul ce tăia
întunericul.
alături, o domnișoară fardată
la un moment dat mi-a zis :
„domnule, dumneavoastră sinteți prost
crescut
de ce mimați cu buzele ?”
între timp o voce (părea vocea nopții)
se auzi :

„biletele la control vă rugăm”
atunci domnișoara, puțin zăpăcită
a scos din poșetă un bilet terfelit și
mi l-a lipit de mina cu care mizgăleam
(pe geamul aburit)
și, din acea clipă
mina mea a-nceput să vibreze
ca o inimă
la promisiunile înșelătoare
ale destinului
în timp ce ea
(domnișoara)
se uita întrebător la mine
cu o vădită compătimire

ION SEGĂRCEANU

Se trezise mai devreme decît de obicei, simbăta, zi în care, atunci cînd era liberă la teatru, îi plăcea să lenevească, să doarmă pînă tîrziu, măcar pînă cînd începea programul la televizor, la prînz, ori pînă cînd zgomotele vecinilor și lătratul infometat al cîinelui ajungeau insuportabile. Privi întîi spre fereaștră, încercînd să ghicească, după lumină, cam cit ar fi ceasul, transparentul însă era tras, așa că nu reuși nici măcar să-și închipuie la cit se trezise. Și totuși era lumină.

Era lumină, deci era bine, întinericului — de cînd rămăsese singură — sau chiar mai dinainte — o înspăimînta, de aceea, între altele, ezitate atîta pînă cînd să se despartă de Șaptefrăți — auzi, ce nume, extraordinar, dacă nu ești prea glumă, dar, alături de domnița, astăzi numai de glumă nu duce nimeni lipsă, așa că se trezise întrebîndu-o oricît de repede cum o cheamă, în împrejurări dintre cele mai diverse.

— Magdalena și mai cum.
— Magdalena Șaptefrăți.
— Ești căsătorită cu toți șaptea?
— O glumă proastă, la îndemna oricîrui bărbat care tînea să-l atragă atenția, dar nici ei nu-i plăcușe numele asta, auzise că există un pictor sau un sculptor cunoscut sub numele asta, dar ce folos, fostul ei bărbat, Șaptefrăți, era un neîntîlnit în ce fotbalist care pe stradă, lângă ea, încercînd în ce era încălțat, lovea tot ce îi intra în cale cu dreptul și stîngul, de la cutiile de conserve pînă la cutiile de chibrituri, și pîtrițele pe care le căra în buzunare; iar cînd nu avea nimic altceva de făcut sîrău.

— Am detenți, vezi, spunea.
— Și izbea cu frînaș sau vreo firmă veche și răzleată care se legăna deasupra trotuarului. Odată izbea în plin, cu dreptul, un țărnuș metallic, abia ieșit din pămînt, îl confundase cu naiba știe ce, cu o cutie sau cu o piatră, își puse pe piciorul în ghips, era, vezi doamnă, accidentat, așa le povestește tuturor din cartier.

— Mă-a pus un timp o contră în careu și mi-a rupt piciorul.
— Iar ea, ori de cite ori trecea pe lîngă „contra” aceea din parc, izbucnea în ris, oricum, se gîndea, un țărnuș nu putea să fie atît de timpit, încît... oh, da, știa, aceasta era felul lui de o impresiune ca bărbat, și ca fotbalist într-o categorie inferioară, dar cum de se putuse înșela atît de ușor, ce se întîmplase cu ea, cum și cine o orbise într-atîta, încît să nu-l vadă cum era el cu adevărat.

— În cameră era din nou frig, deși seara făcuse focul bine, iar peste tot, la uși și la ferestre pusesse „pour fixé”, dar așa e cînd nu faci focul decît într-o cameră.
— Mai fă și tu focul dincolo și la bucatărie, de-ai ști, meru răciți, îi spusese Despina, zîmbindu-i înțelegătoare.

— Despina făcea parte dintre femeile acelea care nu trăiesc decît pentru a-i înțelege pe alții, dar sfîrșise prin a fi oculte cu spaimă de toată lumea.
— Știi, îi spusese, m-am întîlnit cu fostul tău bărbat...
— Cu răposatul? se mirase Magdalena, de unde îl știa vîșpea asta care se dădea albină, ori...
— Hai dragă, hai, nu mai fi rachiunosă, acum ce o fost între voi s-a terminat, să-l fi văzut numai, săracul, arăta jalnic...
— Îți spun eu cum arăta: cu ochii bulbucați, roșii, nedormiți, cu nasul borcean, cu gura groasă, cu buzele parcă meru date cu unsoare, cu urechile clăpăuge, murdar, vorba doșit, mîroșea a băutură și tutun prost, mototoit, cu gîltele cămăși negre. Și ar mai fi...
— Despina era îmbrăcată ca deobicei în roșu — era singura ei culoare deasupra tuturor anotimpurilor și vicisitudinilor vieții — rujul îl strălucea intens pe buzele lătare, tolanție la umbra unui nas mare, ușor arciuit.

— De unde știi, l-ai văzut și tu?
— Așa arată de cite ori multe ori, cînd orăciște. Și nu îi s-a făcut miță de el?
— Puțin, să-ți spun drept...
— Dar de ea, de ea cui îi era miță? Alții ani și nimic, nimic, un pas înainte, doi pași înapoi, numai nenorociri, și o așteptare dureroasă a unei schimbări în viața ei, a unei schimbări hotărîtoare care s-o împingea în altă parte, deasupra miștinii în care stătea, cum alinaea încă înainte de a termina institutul. Intrase la cursuri o mare speranță, iar în timpul studiilor luase cîteva premii de interpretare, era, așa cum spunea un fost director de teatru, „o Julieta perfectă”, adică o ființă fericită pentru că luberește și este scîrbită de toată lumea, dar de ce, de ce, de un cunoscut actor care o ducea și o lua de la cămin cu mașina.

— Foarte frumos, n-am ce zice, oftă Magdalena, întinzîndu-se sub piapuză, cu ochii strînși dureros, foarte frumos...
— Deschise ochii încet, puțin cite puțin, trecînd de un perete la altul, studînd obiectele, citeva, din cameră, care ieșeau în evidență, o biblioteca aproape fără cărți, un dulapier cu un televizor pe el, usa de la baie, într-un cu halatului ei de casă viu colorat, două fotografii ale ei într-o ramă neagră, portretul unui bărbat anonim, în stînga și de-a lungul patului soba de teracotă, o teracotă verde, decolorată, iar deasupra ei o pînză de pânjenii.

— Își truse piapuză peste cap cu un gest brusc și simți că poate să plîngă, numai să vrea, ce, cine n-ar fi plîns în locul ei, cine? Dar amărăciunea ei, amărăciunea ei mică și blondă, Irina... Arunca piapuză de pe ea și sări jos din pat, încă tot s-a sculată mai devreme de ce s-o ia de la grădiniță — se plimba numai ele amîndouă pe străzi, prin parcuri, și Irina s-o ia de gît și s-o sărute, sîntîndu-i:
— Mama, știu tu cit de mult te iubesc eu pe tine?
— Cit?
— Cit calea ferată.

— Soneria de la poartă țiri lung și puternic, de fiecare dată făcea atîta zgomot încît tresărea, de aile noaptea, la început, cînd cunoștințele de-ale răposatului care nu aflaseră încă nimic încercau să repete viziile dinaintea, urcele lor vizite, de fapt prelungiri ale unor cheferi cu băuturi proaste și suferințe neîngrijite. Acum nici nu-i venea să creadă, dar atunci, stînga repede lumina și pe urmă adormea greu, terorizată de întineric, de imaginația ei tenebroasă care decupa jur împrejur ființe malefice, ori chiar uchișagi straturăți în casă, parchetul din camera cealaltă troyean, cum troyezese toate într-o casă veche, cite un soarece se furăa prin curte sau în pod, dar toate acestea la un loc o înspăimîntau și nevăzută o opra, un deget rece parcă și se lîpea de buze și auzea da, auzea, tac, tac, tac.
— În asemenea clipe ar fi vrut să nu mai fie singură, cu orice preț, era doar o femeie slabă, care se vroia ocrotită, care nu vroia altceva decît să simtă mîna unei bărbat peste ea, ori să-i audă respirația liniștită, neșoătoare la tot ceea ce credea ea că se întîmpla în jurul ei. Un bărbat pe care să-l trezească și să-i spună:
— Nu pot să dorm, vîrșește, te rog, puțin, cu mine. Numai puțin.

— Mi-e somn, i-ar fi răspuns el mosle, vorbim mîine dimineață.
— Nu, acum te rog, i-ar fi spus ea, ridicîndu-i oaleana cu degetele, ține ochii deschisi, atît, și-ți vorbesc numai eu.
— Tare ar fi adormit din nou, cu ochii ținuți deschisi de ea, și, privindu-l atunci, ar fi știut sigur că este iubită, că oricum nu mai este singură.

— Traversă descultă holul și camera, de fapt o sufragerie mare și rece, fără prea multă mobilă în ea, un dulap vechi cu geamuri de cristal, un dulap la fel de vechi, pentru halne, o masă plimbabilă și un birou mic pe care își ținea mașina de cusut, un radio jefin care prindea numai cele două programe ale Bucureștiului, și flori în vaze sau în căni, foarte multe flori, proaspete sau uscate, flori pe care li dăduse el pe neașteptate, fără date anume, fără pretexte prețioase, fără ceremonie.

— Ah, iubitule, cit de puțin știi tu să dăruiești ceva unei femei, niciodată nu pari mai necărit decît atunci cînd îți întîzni o floare, ori altceva, mă urmărești și eu te călătoresc, și eu știu asta, iubitule, știu, și uneori te amărăsc,

Iulian neacșu

mă joc cu tine, cu stîngăcia la pe care vrei s-o ascunzi. Mă joc.
— În bucatărie era și mai frig, dar de la fereaștră ei mișcînd puțin colțul perdelei, apucă să vadă cum pleacă poștalu. Nu era însă curioasă, de aceea aprinse aragazul și puse cafeaua la fier, mușcă dintr-un colț uscat de pine uitat în casă, pescu cu furculița cîteva mășine de pe fundul unui borcan, deschise frigiderul, nu prea avea multe în el, trebuia să cumpere cite ceva, în primul rînd lapte pentru Irina, treia în sufragerite, tot deusul și dezbrăcată, învîrți cu putere butonul radioului, lumina de afară nu-i spunea nimic în ceea ce privește ora, și alergă grabită spre baie, să-și pună halatul și papucii, urmărită de vocea prefăcută a unui crainic care alterna știri diverse din țară și din lume cu muzică.

— „Revista americană Glamour... auzi ea, spălîndu-se pe dinți cu apă rece, vai, ce neplăcut, simțea cum îi tremură dinții în gură... a organizat o anchetă în rîndul cititoarelor sale pentru a afla cum este, după ele, bărbatul ideal cu care ar vrea să se căsătorească...
— Și cum e? se trezi strigînd, fugind în dormitor.
— La sută din persoanele intervievate au răspuns că preferă un om în jurul a 40 de ani, care n-a mai fost căsătorit, cu o educație medie, cu mușchi și barbă, profesunile cele mai agreate fiind acelea de om de afaceri, atlet și medic.”
— Și citi alți erau cititoare, întreabă ea din nou, tare, citi?
— La radio însă se auzea un cîntec clamoros, în care o interpretă oarecare se ruga de presupusul ei iubit să o parăsească repede, pînă nu apucă să-l iubească și ea.

— Trebuie să trec și pe la teatru, se gîndi Magdalena, alegînd cu ce să se îmbrace, bineînțeles cu pantalonii și bluză, dar ce culoare, vroia să-l întreb pe director dacă s-a mai gîndit la ea pentru „Scorpii îmblînzită”.
— Draga mea, dar tu numai ca o scorpie n-ai, se mirase obișnuit.
— De ce? V-ai obișnuit cu scorpiile care mirie, mușcă și zgîrie, care tipă de te asurzesc, care se încruntă din te miri ce, care spumegă, care fîteră... Scorpii-scorpii sînt înșă alfel, ele sînt cu atît mai periculoase, cu cit sînt mai greu de arătat cu degetul, cu cit vorbesc mai frumos, picurîndu-ți otrăvă în ureche, cu cit te ridică mai sus ca să te doară cînd îți dau drumul...
— Văd că le știi prea bine, Magdalena, surise subțire directorul, nu cumva...
— Nu, dar dacă ai ști de cite ori nu mi-am dorit să fiu așa, de aceea vreau eu rolul asta al Katarinei, este, credeți-mă, ultima mea sansă de a reveni cu adevărat pe scenă.

— Doar n-al să plîngi, dragă, stăpîneste-te, știi doar că de la un timp ne ocupăm toți de tine, avem grijă, te ajutam, țîe greu, da, da, dar nu ești singură.
— Era adevărat, încă din ultimul an al institutului, cînd se căsătorise cu Șaptefrăți mai mult fără să-și dea seama, după ce toate speranțele ei în actorul acela se soubăraseră cu brutalitate, se îndepărtase de colegii ei, ori colegii ei, excedați de acrolele fotbalistului care începuse să le dea lecții de acortie cu toate prelujele, preferaseră să o ignore. Iar după primul ei rol la teatru (fusesse, totuși, reținută ca o actriță de viitor de un teatru bucureștean), la mica sărbătoare de acasă, se trezise fără niciunul dintre colegii ei lîngă ea. În schimb năvălise o echipă, cochilioni și prieteni ai lui Șaptefrăți care nu făcuseră altceva decît să bea, povestind faze și meciuri istorice de fotbal. Plînesse singură în dormitor, mirîndu-se bolnavă de întîmplarea acestuia absurdă, însă pe urmă se mîrșase din ce în ce mai puțin, asistînd indiferentă la imposurta celuiilalt, care, transferîndu-se mereu de la o echipă la alta, dintr-o categorie superioară într-alta inferioară, decădea, tirînd-o și pe ea într-un fel de nemulțumire agresivă și sterilită împotriva tuturor, în care tot erau vinovați în afară de ei doi și, eventual, de alți citiva aflați în aceeași cenă.

— Și, bineînțeles, întîrzierile de la reședință, un anume mod de a pune lucrurile la pînet prin absențe premeditate în momentele importante ale teatrului, o marginalizaseră, o aduseseră acolo unde i se mai ofereau, de milă, mai ales după ce o născușe pe Irina, roluri „de tavă”, cum se spune, roluri pe care, chiar dacă ar fi lipsit, s-ar fi găsit oricînd cîteva din personalul administrativ ca să le joace.
— Celor care o cunoscuseră, și nu cu mult înainte, nu le venea să creadă, încă era frumoasă, atrăgătoare, iar dincolo de tristete și dezamăgire încă se mai puteau zări licărișele veștele de altădată incendîndu-i ochii verzi-albaștri, aproape acceptivi de pălîi și albulimbău, care se închidea sau se deschidea la culoare după cum se mișca sub lumină.

— Cafeaua!
— Se repezi spre bucatărie, alunecă pe covorașul din sufragerie, dar nu căzu, se sprînjii doar cu o mînă și cu un genunchi de saltea de bureți, acoperită cu o țesătură, sub fereaștră, se sălți repede și, trîntind ușa, ajunse la aragaz, aproape zăpăciată (ca un soldat plecat la atac și care, odată ajuns unde i s-a spus, nu mai știe ce să facă), stînsse, luă cu o cîrpă lbricuită golit de jumătate și, oftînd de nează, îl turnă în ceașcă. La radio, emisiunea continuă veselă și cîntă în același timp, era doar simbăta, nu? știrile nu erau rele, se vroiau numai senzaționale și nu prea.
— „Un chimist din Detmald, localitate situată în nord-vestul R.F.G., prepara, cu mare plăcere, mici prăjiturele pe care le oferea sotului. Pînă într-o zi, cînd, prîntia a descoperit că sibițuinea cu mare se plîngea tot mai mult aceasta din urmă era provocată de arsenicul pe care sotul îl adăuga cu bună știință în micile atenuii culinare de la sfîrșitul săptămîinii. Gerhard S., 37 de ani, a mărturisit: „Vroiam să-mi otrăvesc soția”. El injecta cantități între 0,01 la 0,05 grame arsenic în prăjitură, încă o lună cu un astfel de „regim”, și soția sa, Annette, 29 de ani, ar fi fost moartă. Dar, medicul a descoperit la timp simptomele otrăvirii cu arsenic: „strîșnături albe pe unghii.”
— Incrementei, pe urmă lăsa ușor ceașca, și așa era fierbînt, reușise să-și ardă cerul gurii, deșigur, și-și privi unghiele, una cite una, așa, care a făcut emisiunea ar trebui dat afară, se gîndi, îngerînd total vocea lui Dan Spătaru care se repezise să învelescă lumea după o asemenea știre. Ce lume, vai, barem el, tot el, mi-a povestit ceva mult mai frumos, fără arsenic, fără strîșnături...
— Am un prieten, iar prietenul acesta al meu a fost director într-un oraș, persoană importantă, toată lumea îl cunoștea, îl saluta milităreste, „să trăiți!”, îl învidia chiar. Avea o casă frumoasă și o nevastă, copii nu. Într-o prîcina asta fiecare își căuta ceva care să-i preocupe atît de mult, încît să uite. El stătea tot timpul la combinat, ea, prin Consignele Duminea, el se ducea pînă la colț, să cumpere pine, în celebră zile avea ea grijă de asta. Și într-o duminică el nu s-a mai întors acasă, a urmat scandalul, a fost reclamat, schimbat din funcție, îngerîner, și seara, în fiecare zi, era văzută cum o glumă și vinzătoare de la pine să mure ambalajul, cu ea se căsătorise, după ce, deșigur, divorțase. „Auzi, l-am întreat, de ce ai făcut

ION SEGĂRCEANU

Voievod al Lyrei

In memoria lui Grigore Hagiu

Te-ai dus și tu, prietene Grigore,
Pe drumu-acela presărat cu jale,
Acolo unde piclă doar și nor e
Și somn etern sub candelă astrale.

Retragerea în poem

Bate un vînt hain dinspre nord.
E toamnă, e seară.
Furnicile se refugiază
În casele lor subpămîntene
Vegheate de cîrîite,
Pânjenii își string
Savantele capcane
Retrăgîndu-se în ungherele nevăzute
Ale nopții
Ca pescarii
Cu năvoade pline
În colibe lor înlunate
De la marginea lumii...

Te-ai năruit în cînt, ca într-un spațiu
De zbor celest și lacrimă fierbîntă,
Din versul tău ritmînd fără de soțiu
Cresc florile aducerii aminte.

Te-ai dus și tu zorît, mărite Grig,
Pe drumu-acela unic, fără fală —
E trist în Poezie și e frig
Fără statura ta voievodală...

Toamnă tirzie în suflet și-n vers

Vulturii turbură cerul cerat,
Vîntul vîștește prin rarele ramuri,
Ară vechi pluguri pe-ari Ararat,
Gîrbvot arbore gem sub geamuri.

Curg în amurguri vii fiori în clocoț,
Zarea-i o boltă involvî de sare,
Sună, răsună lung slobodul clopot
Ca o amară, bizară chemare.

Jarul stingîndu-și, stejarii stingheri
Cîmpul îl umplu de scrum și de jale,
Murdie care hahii de hingheri
Plîne de cîini cinpii de pe vale.

Frează frunțile frînților frasinii,
Diguri ridică, vai, negura grea,
Picură tragîc din strîmtele strefinii
Noapte de păcură, fără de stea...

Toamnă tirzie, tu — tristă tumoare,
Somnul pe suflet mi-l cerni și pe pleoape,
Dorul mă bîntuie, visul mă doare,
Timpui-vîltoare de vineți, mari ape...

ION SEREBREANU

necuvîntul

lui Nichita Stănescu

în loc de
pînză piele
lui marsyas
palpită
catargul
i-î
încîlnă un
zentral
otel
pe punte al-
batrosul cu-aripe înfîntă
(uscatal
spîrgătorul de gheață bate-n
gol
brumează
brimo
berno
bucoavelor române
dilată
cristalinul
mironii din cristal
tîind prin crînviț limba
lipită imi rămîne
de catargul prim
'uni-'vers'-al'

restaurator de glorie

în partea senal cea mai albăstruie
scovanut plonjează paul cellan
și cerul moldai degelate-l suie
în virfurile lor de porțelan

Lied

Mi-e miță de aceste reci ninsori
Din norduri cu stefii.
Aștept în secol viitor.
Bolnav mi-e sufletul de miță,
Bolnav mi-e gîndul de mister.
Din albul zărilor
În lumile din care vin
Răsore violetă auroră
Brăzdată de sublim destin.
Stelore punți ce au murit
În tristă, atomică ninsoare
Decorul e îngălbenit,
Răsrucea timpului în așteptare.
Sufletul mi-e azi bolnav de miță
Iar zările-s bolnave de ninsori
Cosmice mări cuprinse de venin
Plutesc în secol viitor.

Oglinda memoriei

Pierdută-n tristețe,
Oglinda memoriei fastuos se dilată,
Un frează mișcă pădurile și munții,
Numai ficele lui Levithan
Cufundate-n uitare nu simt,
Nu aud sunetul goamei ruginite.

Transparentă, această inimă...

Transparentă,
Această inimă a rodit
Sub laviturile istoriei.
Munți tainici au tresărit
Sub vîlul ruginit al memoriei.
Astăzi, unicul ei argument
Nu mai există.
Totul a devenit serie,
Produse în serie asfiziast
Mintea și memoria omeniilor.
Numai răsărîțul și apusul soarelui
Nu pot fi produse în serie.

Lied

Vulturul a coborît pe brațul meu.
Cu sufletul la gură
Soarele răsare din Marea Nordului.
Mina a albit,
(Din volumul „Stampe din Germania”)

Lirică cehoslovacă

THEO H. FLORIN

Inima

Am auzit cîntece bizare în sunet de vioară.

Am văzut flori, animale și oameni cuprinși de o sfințită groază.

Am citit despre rusalie și zine fredonind cîntece divine.

Am priceput: ce greu este să înțelegi o inimă de nimeni iubită.

MASA HALAMOVA

Cîntec de nuntă

„Și-ți promit, că niciodată nu te voi părăsi...”

Ne-am dat inimile. A cîntat orga.

Cel mai frumos soare de toamnă aurea vitraliile din ferestre.

A venit seara albă și moale aidaoma vîntului meu...

Imi lipsește cîvintele mamei de Maecavistare.

LACO NOVOMESKY

Clipa

Ne apropiem obrazii de geamul rece al cafenelei, pentru a privi în stradă.

Deși simtem mulți, aici, simtem foarte singuri. Pe drum trec îndrăgostiții.

Strada cu oameni și lucruri într-un perfect acord

CULTURA ROMÂNEASCĂ ÎN LUME

O carte de istorie românească în S.U.A.

Niciodată în istorie, un singur eveniment nu a produs într-un timp atât de scurt pierderea unor efective atât de mari și a unor teritorii atât de întinse; astfel caracteriza de curind într-un articol apărut în „Der Spiegel”, publicistul vest-german Siegfried Kogelfranz consecințele acului revoluționar de la 23 August 1944 pentru structurile militare ale Wehrmacht-ului în Europa de sud-est.

Acest eveniment de excepțională însemnătate, atît în istoria poporului român, cît și în istoria celui de-al doilea război mondial, s-a aflat permanent în atenția istoriografiei românești, care l-a consacrat o bogată literatură incontestabilă prin lucrarea istoricilor general Ilie Ceausescu, Florin Constantiniu și Mihail E. Ionescu 200 de zile mai devreme. Rolul României în scurta război de-al doilea război mondial.

Zilele acestea a apărut în Statele Unite ale Americii, în prestigioasa colecție „East-European Monographs”, a versiune a acestei lucrări sub titlul „Hungary-Point in World War Two: 23 August 1944 in Romania. So asigurat, în acest chip, difuzarea în cele mai largi cercuri ale specialiștilor și a marelui public conștientizat despre dintr-o cercetare exemplară a consecințelor pe plan strategic, politic și logistic ale revoluției române din august 1944, pregătită și condusă de Partidul Comunist Român.

Cititorului străin i se oferă o imagine pe cit de cuprinzătoare, pe aiat de clară, a însemnătății internaționale a acului revoluționar de la 23 August 1944. Deschiderea „perii Focșaniilor”, împiedicarea constituirii unui nou front german pe aliniamentul Carpaților și privarea economică de război germane de una din cele mai importante surse de petrol au grăbit prăbușirea

ne învață veșnica înțelepciune a vieții. Vorbesc seauene de plus și draperiile moi, spun că viața cea mai frumoasă este cea trăită cu adevărat.

JAN SMREK

Armone

Se topește un sunet și moare muzica. În zadar te împotrivesți, tu trebuie să rămii sabia timpului să-ți străpunga inima; privește cu mine dincolo de pod dansul stelar; deși se micșorează noaptea să așteptăm zorile. Cînd eu voi plonja în apă, tu zari după mine. Cînd vei suferi, inima să-ți piangă.

PAVEL KOYS

Cu tine

Cu tine sînt vesale. Cu tine pătrund chiar și în piatră. Cu tine este poporul universul. Cu tine luna este înflăcărată în sîrui, în integral spațiu. Cu tine mă culcăm în infuzii, gal și demult. Cu tine străbat capotele strimbarilor cu înșelăciunile rufie ale deflărilor. Cu tine deslușește secretul marilor din Eden.

Cu tine îmi împart seara și plina de ficare și. Dacă impresii nu ardem, măcar să moară amintiri. Cu tine plămăzesc spre recompanetră corcubedul.

În românește de Dim Bachiți și Ilcana Ștefan

REICH-UL MARIȘI CU CEL PUTIN 200 DE MILI.

România a angajat în războiul antihitlerist efective care au statuat pe locul al patrulea în conflictul antihitlerist. Toate aceste aspecte ale participării României la războiul antihitlerist sînt prezentate de autori pe baza unei vaste documentații române și străine care oferă o solidă temelie demonstrației lor de o perfectă arăbălație logică.

Lucrarea tipărită în Statele Unite ale Americii sîrșește în chip exemplar prezentări în strălucitate a unui capitol glorioz din miltimara istorie a poporului român.

Ioan Chipur

Ce prilejul centenarului „tășeri” comemorativ Liviu Rebreanu în anul 1944 s-a avut loc o manifestare culturală organizată de Comitetul Cultural Internațional al Universității de Budapesta în localitate.

Au fost prezentate conferințe cu privire la viața și opera scriitorului român. De asemenea, a fost proiectat filmul artistic „Pădurea splendorilor”. La Chibul scriitorilor din Budapesta a avut loc o seară literară Liviu Rebreanu, proiectată de centenarul „tășeri” marelui prezător român. Personalitatea lui Liviu Rebreanu, valoarea universităților a creatiei sale au fost evocate de reprezentanți ai Centrului Scriitorilor din R.P.U. — organizația manifestării — și ai Universității din Budapesta. Au luat de asemenea cuvîntul invitații din partea Uniunii Scriitorilor din România. Actorii din București și Budapesta au prezentat, în limba română și maghiară, fragmente din cele mai reprezentative creații ale scriitorului.

REVISTA STRĂINĂ

● O DESCOPERIRE literară de ultimă oră a fost senada în Marea Britanie. Un cartieritor britanic a publicat un poem „Judei” al lui Shakespeare, rezultat de versuri de au provocat cea mai acută dezbateri în legătură cu textologia shakespeariană din ultimele secole. Ne amintim că în urma cu cîțiva ani, profesorul A.R. Brown propunea că a identificat pe Deanna Brună din Oxford, cum a sursă-o regestrată Andrei Ion Deleanu din Cluj, care a scris poemul „Judei” în engleză în anul 1600. Într-un articol apărut în „The New York Times” în 1960, profesorul Garry Taylor, care a recitat în biblioteca londoneză din Oxford o ediție de poem, a spus că el este sigur că este vorba de un scriitor din secolul al XVII-lea. Garry Taylor a fost un jurnalist londonez care a scris o lucrare de mare interes în legătură cu Shakespeare, care a fost publicată în anul 1960. Într-un articol apărut în „The New York Times” în 1960, profesorul Garry Taylor a spus că el este sigur că este vorba de un scriitor din secolul al XVII-lea. Garry Taylor a fost un jurnalist londonez care a scris o lucrare de mare interes în legătură cu Shakespeare, care a fost publicată în anul 1960.

● PROBLEMA LIBERTĂȚII de creație a fost de nouă nouă în discuție în cadrul simpozionului internațional de la New York. Profesorul J. J. F. de la New York a spus că el este sigur că este vorba de un scriitor din secolul al XVII-lea. Garry Taylor a fost un jurnalist londonez care a scris o lucrare de mare interes în legătură cu Shakespeare, care a fost publicată în anul 1960.

● UN POEZI TÎNĂR de mare talent apărut în revista „Poetry Review” de la New York. Profesorul J. J. F. de la New York a spus că el este sigur că este vorba de un scriitor din secolul al XVII-lea. Garry Taylor a fost un jurnalist londonez care a scris o lucrare de mare interes în legătură cu Shakespeare, care a fost publicată în anul 1960.

● O TRĂCERE în revista „Poetry Review” de la New York. Profesorul J. J. F. de la New York a spus că el este sigur că este vorba de un scriitor din secolul al XVII-lea. Garry Taylor a fost un jurnalist londonez care a scris o lucrare de mare interes în legătură cu Shakespeare, care a fost publicată în anul 1960.

● SCULPTURA în jad constituie o formă de expresie tradițională în China. Un recent material din revista „China” evocă unele modalități de renaștere ale acestei arte străvechi. „Jadul și Jadul au sînt pietre semiprețioase. Jaspul se extrage în special din regiunile Heilan, Sungiang din China și din Canada iar Jadul alb din China și din Coreea. În țara noastră obiectele artizanale sculptate în jad au apărut înainte de dinastia Han (206 î.e.n. — 220 e.n.) Materialul paravanului de jasp intitulat „Concursul de poezii pe tema „Căpitanul”, inspirat din renumitul roman clasic chinez, „Visul din pavilionul roșu”, este adus din Canada și este o bucată de jasp roz, înălțime în lungime de 114 cm, lățime de 79 cm, grosă de 20 cm. (L) Sub îndrumarea lui Wang Shusen, cunoscut artist plastic, și a lui Yan Shaowen, ministrul general al acestei fabrici, sculptorii au aplicat numeroase tehnici de mare finețe și precizie. Inspirați de descrierile romanului „Visul din pavilionul roșu”, aceștia au sculptat cu migală figuri de tineri aristocrați, compunînd poezii pe tema crizantemelor în pavilionul Ouxiang, Impodobiți cu crizanteme și înconjurat de galerii întortocheate. În deasupra rîulețului au sculptat figurile de lotus și doi cocori zburînd în înălțimi. Personajele romanului, Jia Baoyu, Xue Baochao, Jai Tanchem și Shi Xiangyun cîștigă împreună poezia creată de Lin Daiyu, eroina romanului „Visul din pavilionul roșu”.

Poezie din R.S.F. Jugoslavia

SLAVKO IANEVSKI

Liniste

Cînd tinerele neveste din rădăcina lor se smulg și pleacă una cite una către apusul lor, nu le privi-ndelung. Nu mai sînt nunți, se spață, la fiecare pas cite o toamnă stranie, galbenă, goală.

Cînd tinerele neveste lasă-n urmă locuri pustii, întoarcere-n tine ploaia și las-o să bată-n olanul arterelor vii sub știutul tavan. Și taci.

Cînd va cădea vîntul sub fereastră-ți, din zbor, cu țipete lungi, ascuțite și plins de coor, iarăși să taci.

Tinerele neveste cîndva urau vorba!

Copilul și florile

Undeva, într-un sat, unde, lovită de brumă lăcrima-ndurerată a floare pe margini de-abis, un copil a căzut de gloanțe ucis...

O ultimă lacrimă, ca o rece petală pîtură în părul toamnei de-argint. Dimineață albind, de singe se spață, luciri de eție în ochi se aprind.

Ultimul cînd, în zbor a planat: — Mama, vai, mama, e singură-n sat!

Oh, ochi de copil, în voi se afundă sevin ca un vis, ochi-albastrului cer, singele mingie ca izvorul cu-o undă vîntul jucîndu-se seara stingher.

Unde ochii copilului se-ntunecă-n humă răsar florile, frunzele-n arbori tresar, singele topește inele de brumă, se pe degetul macilor ce-n grine răsar.

Macul de mai și cicoarea-mbătăată de mirese se roagă mereu: Le auzi, tu, prietene? Pe arma-necărată așează al florilor blajin curcubeu!

Cu arma împodobită de lacrima florilor mergi înainte, ceilalți copii și nu se mai prefacă în macei roșii pe cîmpii.

Cîntecul soldatului care zace la doi metri sub pămînt

Eu nu mai sînt... A glasului mea roardă a devenit un cîștop alb în care în afîșit dăun vînturi călătoare. Noapte bună, păduri!

Eu nu mai sînt... Al scriitorului mei iriș rîșnea albastru-n devenit din care, lucruri beau în astîfîit. Noapte bună, neguri!

Eu nu mai sînt... Prin degetele mele curge covorul verurilor deose și florile, de fete sînt culesc. Noapte bună, noapte!

Eu nu mai sînt... Eu nu mai sînt, arcașul de durere-n piept s-a frînt. Trunchi de mîștin, te reazăm în ceruri să îmi te prăbească vînt și geruri, din sevele albastru-n piept pătrunse să crească ramuri, să fosnească frunze.

Vorbesc prin iarbă degetele-n soapte să se evin mîștină fructei coapte, dar în mîștină te așpra coajă, trunchi de mîștină ca-n tafele armurii și lîngă noi să stai de strajă cînd trigul latră-n marginea pădurii.

SPORT

Pace pentru sărbători

decembrie. Noaptea lungi de trei coanace — bucuria gurilor rele, au ce melița. Noi, oamenii mai blajini, cu inima ca mîștină revărsat, ne oferim, marți, pe o vreme de scutură cîinii de chiciură (și marți, și decembrie și ceață, birri) o partidă exemplară de fotbal kitsch între echipa națională și selecționata olimpică. A cîștigat cu 3-2 formația care a pierdut de două ori în fața Irlandei de Nord. Futea și trebuia să lasă de pe teren gheboasă de daruri mărețe, dar n-a vrut Luceșcu. Și pentru că în fotbalul românesc, de la un timp încoace, se întîmplă numai ceea ce vrea el (mulțimese din suflet pentru reclamele ce le țicluiește împotriva mea pe unde poate, nu mă sperie!), selecționata olimpică a zburdat cuminte, punîndu-și zăbala în fața porții, expeditînd mingea numai pe deasupra barelor, sau pe lîngă, ca să nu se supere stăpîni la toate căpștele federației și să-l retragă pe Moș Gerilă de sub braț. În tribune — de frig, m-am folt prin vreo patru sectoare — spectatorii se uitau unii la alții, și toți la un loc în cerul vînt și spuzii la gură cu bube, neînțelegînd cum de i se permite antrenorului — peste amîndouă echipele antrenor, nu-i așa?! — să-și bată joc de sufltele noastre cu atîta nepăsare și dispreț oacheș. Pentru că era pur și simplu ridicol (pentru noi) să-i vezi (și să nu te rușinezi) pe olimpii cum se căzneau ca să nu înscrie vreun gol mai mult decît trebuie. Despre prostul gust știu cu toții, în mod sigur, că are patima de-a se lăși imens, dar o margine trebuie să existe pe undeva, altfel pecingena

Eu nu mai sînt... Și noaptea se-odihnește pe fruntea mea neînfricată căzînd din zbor, aripă rețezată!

ANTE POPOVSKI

Mă voi ascunde...

Îi voi scrie o scrisoare-n care îi voi povesti Cîte veacuri singele mi-a pustii Varan-care a plecat și n-a mai venit la mine.

Îi voi povesti cum fulgeră în noaptea glasul ei, Cum seacă una după alta apele pe hartă Și cum nu-și află rostul copacii singuratici.

Apoi îi voi mai scrie-un rînd, un singur rînd Și-n el mă voi ascunde, în al ei nume, printre slove, Eu, robul veșnic al gramaticii Mariei...

MATEI BOR

Tu lumea-ntrăreag-ai formecat-o, Prea fericitii zei în chip de oaspe m-au primit Pe mine, rătăcitul călător, Sosit la fărnu-nvolburat de flori. Și cineva m-a scuturat de colbul strins pe drumuri

De grelele-mi picioare, osenite, Și iată-mă am devenit eu insumi Zeu luminos, cu soarele bun frate, Cu stelele, cu zarea, cu pădurea... Și noi suntem leții cu zeii parca Și la petreceri stăm la cot cu ei. Dar eu îmi rid de zeii, Ei în Olimp n-au parte De fericirea noastră fără moarte.

SRBO IVANOVSKI

Mama

Eu n-am deschis atunci fereastra, Ei ochii-și-am deschis mai larg să văd cum salvele-asteptate cupola nopților o sparg.

Eu n-am leșit nici în grădina cu trandafiri de floare plini și mări de aur, să vă-nîmpin în salți ars, numai ruini.

Eu n-am acoperis, ferestre, nici mări cu crengi pină-n pămînt. Tot ce-am avut, a ars războiul, tot ce-am avut, e în mormînt.

Dar tot mai este o fereastră — a mamei inimă-n război. Ea pentru voi a stat de veghe și e deschisă pentru voi.

IVAN MINATTI

Neliniste

Sînt trist și singur, nu-mteleg de ce. Amiza rîșnigîntă și ce cer Și-n seara cîntă păduri și rîd flori, iar mie mi-este greu, nu știu de ce.

Intr-un zăvoi prîvighetori perechi își suie trîlul, însoțit de vînt, Și rîșniț mac visează-n albăstreă, iar soarele-i cu gura la urechi!

Sînt trist și singur, nu-mteleg de ce! În jur-mi griie colcă-n leagăn maci Și vîntul cîntă veșic prin copaci, iar mie mi-este greu, nu știu de ce!

În românește de Valentin Deșliu

POEȚI DIN FINLANDA

VÄINÖ KIRSTINÄ

Timp care nu mai e

Pe timpul cailor aceste străzi erau strimete. Mirosul a bălegă, zgomotul era infernal și căruțele de fier; erau epidemii, praf, tîni, rîșuri de muște pe ferestre și supă de mazare indecentă spunea bunica.

PAAVO HAAVIKKO

Cu cit e omul mai naiv

Cu cit e omul mai naiv, cu-ațit mai în urmă împinge Veacul de Aur. Și dacă asta-n principiu, este posibil, El trebuie pus undeva. Pe de altă parte, Trecurul cochetăză mereu cu vîntul, iar filica lor bastarda-i Veșnicia.

Tu vrei să-ți trăiești viața. Bine. Vrei să fii tu însuși, zici. Fii atent. Asta doare și viermi. Tu vrei să trăiești cit încă ești tînar. Eroare. Mii de orbite goale îți strădelesc chipul de pe acum.

În tine e spaima copilului, care respiră întinerucit cînd jocurile încă nu s-au terminat.

Deoarece cu-adevărat îmi place să prîviesc cail cînd ei l-a creat i-au reușit de minone

Este chiar el el cel perfect și statornic care mi-a dat inima lui în schimbul gramaticii denudînd totul (chiar și cuvintele) cu bisturiu de chirurg el stă și gîndește și se ridică și dispăre în carte — transformîndu-se într-un cocor.

EILA KIVIKKAHO

Din material inițial

Deasupra unui noian de tîcere lucrează în sudoarea frunții cuvîntul nerostit.

Întepătura țîntarului

Melcul împreună cu broasca țestoasă au fost odăi la teatru și-ntîmpînor, și-au schimbat galeșii.

Cine mai știe cum s-a descurcat țestoasa. Melcul însă s-a-mpotmilit în galeși ca-ștr-o gîrăp.

Țîntarul îi văzu și se hotărî să-l ajute; încercă, dar nu reuși.

Se strădui, și iată ce cîntă: Pămîntul, pină-n prezent, se demitifică de-aceea orice zi nouă e mai grea decît cea trecută.

O, dacă prezentimental spadei mele de milne ar străpunge zisa de ieri! Dar noi sîntem — din ieri. Ziarele noastre — din ieri. Speranța, și ea este din ieri. Iată de ce nimeni n-o să te ajute.

În românește de Alexandru Ivănescu

Luceafărul Revistă editată de UNIUNEA SCRITORILOR din REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMANIA

Redactor șef: Nicolae Dan Frunteletă, Mihai Ungheanu (redactor-șef adjunct), Gheorghe Suciu (secretar responsabil de redacție)

REDACȚIA: București, Piața Sclintelii nr. 1, tel. 17 32 09 ADMINISTRAȚIA: Calea Victoriei nr. 115, tel. 50 74 06 Tiparul executat la: COMBINATUL POLIGRAFIC CASA SCITEI